

SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (prvi senat)
z dne 5. oktobra 2004*

V zadevi T-144/02,

Richard J. Eagle, stanujoč v Oxonu (Združeno kraljestvo), in dvanajst tožečih strank, katerih imena so naštet v prilogi sodbe, ki jih zastopa D. Beard, barrister,

tožeča stranka,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopata J. Currall in L. Escobar Guerrero, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka,

ob intervenciji

Sveta Evropske unije, ki ga zastopata J.-P. Hix in A. Pilette, zastopnika,

intervenant,

* Jezik postopka: angleščina.

zaradi zahteve za povrnitev premoženjske škode, ki naj bi jo tožeče stranke domnevno utrpele, ker v času izvajanja dejavnosti v skupnem podjetju Joint European Torus (JET) niso bile zaposlene kot začasni uslužbenci Skupnosti,

SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI (prvi senat),

v sestavi B. Vesterdorf, predsednik, M. Jaeger in H. Legal, sodnika,
sodni tajnik: J. Plingers, administrator,

na podlagi pisnega postopka ter obravnave z dne 8. maja in 23. septembra 2003

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

1 Člen 1, drugi pododstavek, Pogodbe ESAE določa:

„Naloga Skupnosti je z ustvarjanjem razmer, potrebnih za pospešeno vzpostavljanje in razvoj jedrske industrije, prispevati k dvigu življenjske ravni v državah članicah in k razvoju odnosov z drugimi državami.“

2 Člen 2 ESAE zlasti predvideva, da Evropska skupnost za atomsko energijo (ESAE) v skladu s to pogodbo za uresničitev svoje naloge spodbuja raziskave in zagotavlja razširjanje tehničnega znanja.

3 Člen 49 ESAE določa:

„Skupna podjetja se ustanovijo z odločbo Sveta.

Vsako skupno podjetje je pravna oseba.

V vsaki državi članici uživa najširšo pravno in poslovno sposobnost, ki jo pravnim osebam priznava njihovo zadevno nacionalno pravo; zlasti lahko pridobi ali odtuji premičnine in nepremičnine, je lahko tožena in lahko toži.

Za vsako skupno podjetje se, razen če ni drugače določeno v tej pogodbi ali v njegovem statutu, uporabljajo pravila, ki veljajo za industrijska ali trgovinska podjetja; statut se lahko subsidiarno sklicuje na nacionalno pravo držav članic.

Razen kadar je v skladu s to pogodbo pristojno Sodišče, odločajo o sporih, v katerih so udeležena skupna podjetja, pristojni nacionalni pravosodni organi.“

4 Člen 51 ESAE določa:

„Komisija zagotavlja izvajanje vseh odločitev Sveta, ki se nanašajo na ustanovitev skupnih podjetij, dokler se ne ustanovijo telesa, odgovorna za delovanje takih podjetij.“

5 Člen 152 ESAE določa:

„Sodišče je v mejah in pod pogoji, ki so določeni v kadrovskih predpisih ali v pogojih za zaposlitev, pristojno za vse spore med Skupnostjo in njenimi uslužbenci.“

6 Člen 151 ESAE določa:

„Sodišče je pristojno v sporih glede nadomestila škode, ki ga predvideva drugi odstavek člena 188 [ESAE].“

7 Člen 188, drugi odstavek ESAE določa:

„V primeru nepogodbene odgovornosti pa Skupnost v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, nadomesti kakršno koli škodo, ki so jo povzročile njene institucije ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti.“

- 8 Skupno podjetje (joint undertaking) Joint Euroepan Tours (JET) za katero so delale tožeče stranke, je bilo ustanovljeno s Sklepom Sveta 78/471/ESAE z dne 30. maja 1978 (UL L 151, str. 10) za izvedbo programa „Fusion“ ESAE, ki je določal izgradnjo, delovanje in izkoriščanje velikega toroidnega stroja tipa tokamak in njegovih pomožnih naprav. Projekt JET, ki je bil sprva zasnovan za 12 let, je bil trikrat podaljšan: s Sklepom Sveta 88/447/ESAE z dne 25. julija 1988 (UL L 222, str. 4) do 31. decembra 1992; s Sklepom Sveta 91/677/Euratom z dne 19. decembra 1991 (UL L 375, str. 9) do 31. decembra 1996 in, nazadnje, s Sklepom Sveta 96/305/Euratom z dne 7. maja 1996 (UL L 117, str. 9) do 31. decembra 1999. Program se je kasneje nadaljeval, zlasti v okviru Evropskega sporazuma o razvoju fuzije.
- 9 Statut skupnega podjetja (v nadaljevanju: statut), priložen Sklepu 78/471, določa, da se njegov sedež nahaja v Culhamu v Oxfordshiru v Združenem kraljestvu in da so članice, poleg ESAE, države članice oziroma njihovi organi za atomsko energijo, med drugim, organizacija gostiteljica United Kingdom Atomic Energy Authority (UKAEA) in tudi Švicarska konfederacija od sklepa z dne 19. decembra 1991.
- 10 Statut določa, da sta organa JET svet in direktor projekta. Svetu JET pomaga izvršilni odbor, svet pa lahko zahteva tudi mnenje strokovnega sveta.
- 11 Člen 4.2.2 statuta določa:

„Svet JET je med drugim pristojen za:

[...]

d) imenovanje direktorja in poslovodnih delavcev v okviru projekta, da bi jih zaposlila Komisija ali organizacija gostiteljica, in določitev trajanja njihove zaposlitve sprejetje celostne strukture projektne skupine ter za določitev postopka zaposlitve in kadrovske politiko;

[...]

f) sprejetje, v skladu s členom 10, letnega proračuna, vključno s sistemizacijo delovnih mest, načrta razvoja projekta in ocene stroškov projekta.“

12 V skladu s členom 7 statuta je direktor projekta izvršilni organ skupnega podjetja in njegov pravni zastopnik; „izvaja načrt razvoja projekta in vodi izvajanje projekta v okviru navodil, ki jih določi svet JET.“ „Med drugim:

a) organizira, vodi in nadzoruje projektno skupino;

b) svetu JET predloži predloge o glavni strukturi projektne skupine in svetu predlaga imenovanje vodstvenih delavcev.“

13 Člen 8 statuta o projektni skupini v prvotnem besedilu, ki se je uporabljalo do 21. oktobra 1998 (glej v nadaljevanju navedeni točki 25 in 26), določa:

„8.1 Projektna skupina pomaga direktorju projekta pri izpolnjevanju njegovih nalog. Število zaposlenih je določeno s sistemizacijo delovnih mest, kot je določena v letnem proračunu. Obsega osebje iz članov Skupnega podjetja v skladu [s členom] 8.3, kot tudi drugo osebje. Osebje projektne skupine se zaposli v skladu z določbami [členov] 8.4 in 8.5 [dalje].

8.2 Sestava projektne skupine mora izražati razumno ravnovesje med potrebo po zagotovitvi skupnostne narave projekta, zlati glede mest, za katera se zahtevajo posebne kvalifikacije (fiziki, inženirji, upravni delavci ustrezne stopnje), in potrebo po tem, da se da direktorju za učinkovito upravljanje, kolikor je mogoče, široka pooblastila pri izbiri osebja. Pri uporabi tega načela bo enako upoštevan interes Neskupnostnih članov skupnega podjetja.

8.3 Člani skupnega podjetja dajo temu na razpolago kvalificirano znanstveno, tehnično in upravno osebje.

8.4 Osebje, ki ga da na razpolago organizacija gostiteljica, bo še naprej zaposleno pri tej organizaciji pod njenimi pogoji zaposlitve in ta organizacija ga bo tudi napotila v skupno podjetje.

8.5 Razen če se v določenih posebnih primerih odloči drugače, v skladu s postopki zaposlitve in kadrovske politiko, ki jo določi svet JET, Komisija zaposli osebje, ki ga dajo na razpolago člani skupnega podjetja, razen organizacije gostiteljice, kot tudi vse drugo osebje, na delovna mesto za določen čas v skladu s ureditvijo, ki se uporablja za druge uslužbence Evropskih skupnosti, in jih napoti v skupno podjetje.

8.6 Vse osebje, ki je del projektne skupine, je podrejeno enemu organu upravljanja, tj. direktorju projekta.

8.7 Vse stroške osebja, vključno s stroški osebja, ki sta ga napotili Komisija in organizacija gostiteljica, nosi skupno podjetje.

8.8 Vsak član, ki ima sporazum o pridružitvi z [ESAE], se zaveže ponovno zaposliti člane osebja, ki jih bo napotil na projekt in jih bo Komisija začasno zaposlila, ko bo njihovo delo v okviru projekta zaključeno.

8.9 Svet JET določi podrobnosti postopka napotitve in kadrovske politiko.“

- 14 V sodbi Sodišča z dne 15. januarja 1987 v zadevi Ainsworth in drugi proti Komisiji in Svetu (271/83, 15/84, 36/84, 113/84, 158/84, 203/84 in 13/85, Recueil, str. 167) so tožeče stranke, britanski državljani, ki jih je zaposlila UKAEA in jih dala na razpolago skupnemu podjetju za sodelovanje v projektni skupini, izpodbijali odločbo direktorja skupnega podjetja JET, sprejeto v imenu Komisije, s katero je bila zavrnjena njihova vključitev v osebje Komisije iz naslova ESAE kot začasnih uslužbencev. Z ugovorom so zatrjevali zlasti nezakonitost statuta skupnega podjetja zaradi razlike pri obravnavanju, kot je določena v členih 8.4 in 8.5 statuta.
- 15 Sodišče je ugotovilo, da so imele te določbe „za cilj dejansko uvesti razliko pri obravnavanju glede na organizacijo članico, ki [je] zadevnega uslužbenca da[la] na

razpolago skupnemu podjetju“ (točka 32). Vendar je Sodišče poudarilo, da je [bil] „JET izključno raziskavam namenjeno podjetje [...], katerega obstoj je [bil] časovno omejen“ (točka 35), in navedlo poseben položaj UKAEA, ki je kot organizacija gostiteljica prevzela podobno odgovornost (točki 36 in 37). V teh okoliščinah je Sodišče menilo, „da povsem poseben položaj, v katerem se je znašla organizacija gostiteljica UKAEA glede na JET in ki ni [bil] primerljiv s položajem nobene druge organizacije članice JET, objektivno upravičuje [je upravičeval] različno obravnavo, določeno v členih 8.4 in 8.5 statuta“ (točka 38).

16 Evropski parlament je 10. decembra 1991 sprejel zakonodajno resolucijo, v kateri je bilo med drugim mnenje o predlogu sklepa Sveta, ki spreminja statut skupnega podjetja JET, in v tem okviru izrazil bojazen, da bi lahko razlike v plačilu med raziskovalci, ki so bili v zaposleni pri Komisiji, in tistimi iz nacionalnih organov imele za posledico napetosti znotraj JET (UL 1992, C 13, str. 50).

17 V sodbi Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 1996 v zadevah Altmann in drugi proti Komisiji (T-177/94 in T-377/94, Recueil, str. II-2041) so tožeče stranke britanski državljani, člani osebja UKAEA, ki so bili dani na voljo JET, izpodbijale odločbe Komisije, s katerimi so bile zavrnjene njihove prošnje za zaposlitev kot začasnih uslužbencev Skupnosti. Zlasti so navajale spremenjene okoliščine, ki so nastale po razglasitvi zgoraj navedene sodbe Ainsworth in drugi proti Komisiji in Svetu.

18 Sodišče prve stopnje je po eni strani ugotovilo naslednje: „Vsi člani osebja, ki sestavljajo [so sestavljali] projektno skupino, so [bili] v primerljivem položaju, ne glede na organizacijo članico, ki jih [je] da[la] na razpolago skupnemu podjetju. Dejansko vsi delajo [so delali] izključno za projekt, v okviru iste skupine in pod vodstvom istega direktorja. Izbrani so [bili] na istih javnih natečajih in napredovali [so] na podlagi svojih zaslug, ne da bi se upošteval njihov formalni delodajalec.“

(Točka 81). Sodišče prve stopnje je po drugi strani ugotovilo, da v projektni skupini glede osebnih dohodkov in možnosti napredovanja še vedno obstaja različno obravnavanje, ki izhaja iz določb členov 8.4 in 8.5 statuta skupnega podjetja (točke 82, 84 in 85).

- 19 V nadaljevanju je Sodišče prve stopnje poudarilo, da „je [bilo] podano določeno število novih elementov ali sprememb v zvezi s položajem, ki je bil predstavljen Sodišču leta 1987“, in sicer „je šlo podrobneje za a) precejšnje podaljšanje obstoja JET; b) zmanjšano vlogo UKAEA pri organizaciji in delovanju skupnega podjetja; c) opustitev ugovorov UKAEA, da osebje, ki ga je napotila v JET, odpove delovno razmerje, zato da ga sklene pri Komisiji; d) motnje v poslovanju skupnega podjetja zaradi socialnega konflikta; e) nezmožnost sistema zaposlovanja v JET, da doseže cilje, zaradi katerih je [bilo] ustanovljeno“ (točka 96).
- 20 Sodišče prve stopnje je tudi razsodilo:

„Ob upoštevanju vseh teh elementov je treba ugotoviti, da niso več podane dejanske okoliščine, na katere se je Sodišče oprlo za utemeljitev ugotovitve, da je bila razlika v obravnavanju, določena po statutu JET, objektivno upravičena. Poleg tega je treba poudariti, da se Sodišču ni bilo treba izreči glede razlike v obravnavanju pri karierni perspektivi in varnosti zaposlitve, ki nista bili predmet obravnave v sodbi Ainsworth.“ (Točka 117).

- 21 Glede pojma „drugo osebje“ iz člena 8 kadrovskih predpisov v njihovem prvotnem besedilu je Sodišče prve stopnje menilo, da „čeprav nobena določba statuta ne[i] prepoveduje[ovala] izrecno in nedvoumno načela zaposlitve kot ‚drugo osebje‘ po členu 8.5, oseb, ki jih [je] tako kot tožeče stranke UKAEA da[la] na voljo za projekt,

pa ostaja dejstvo, da splošna struktura statuta in besedilo njegovih določb privedeta do zaključka, da take zaposlitve ni mogoče predvideti, ne da bi bil močno spodkopan sistem zaposlovanja in kadrovske politike, ki je vzpostavljen s tem statutom“ (točka 136).

22 Sodišče prve stopnje je dodalo:

„Pojem ‚drugo osebje‘ iz člena 8.5 statuta je namreč treba razlagati s sklicevanjem na člen 8.1, ki določa, da je projektna skupina sestavljena iz osebja iz članic JET, v skladu s členom 8.3, in ‚drugega osebja‘. Postopek, s katerim bi član projektne skupine, ki ga je dala na voljo UKAEA, odpovedal delovno razmerje pri tej ustanovi, samo da bi ga Komisija lahko zaposlila kot ‚drugo osebje‘, ni predviden s temi določbami.“ (Točka 137).

23 Sodišče prve stopnje je menilo, da „se člena 8.4 in 8.5 statuta, kot sta [bila] zapisana v [v prvotnem besedilu], ne more[ta] razlagati tako, da dovoljujeta zaposlitev tožečih strank kot ‚drugega osebja‘ v smislu teh določb“ (točka 139), in je ugotovilo „nezakonitost členov 8.4 in 8.5 statuta, njegovih dopolnilnih izvršitvenih določb in administrativnih predpisov, ki naj bi jima dali učinek, da povzročijo ali prispevajo [so povzročili ali prispevali] k objektivno neupravičenemu in posledično nezakonitemu različnemu obravnavanju, zlasti glede možnosti dostopa do zaposlitve v okviru javne uprave Skupnosti, med dvema kategorijama uslužbencev JET, glede na organizacijo članico, ki da [je dala] zadevnega uslužbenca na voljo skupnemu podjetju“ (točka 141).

- 24 Glede predlogov tožečih strank za odškodnino zaradi finančnih izgub, ki jih je povzročila zadevna diskriminacija, je Sodišče prve stopnje menilo, da kršitev načela enakega obravnavanja, ki izhaja iz statuta, v zadevi ni bila dovolj resna, da bi bila zaradi aktov, ki jih je nezakonito sprejel Svet in izvršila Komisija, podana odškodninska odgovornost Skupnosti (točka 154).
- 25 Zaradi zgoraj navedene sodbe Altmann in drugi proti Komisiji, zoper katero ni bila vložena pritožba, je bil s Sklepom Sveta 98/585/Euratom z dne 13. oktobra 1998 (UL L 282, str. 65), ki je začel veljati 21. oktobra 1998, spremenjen statut skupnega podjetja, pri čemer so bila zlasti črtana v njem pojavljajoča se sklicevanja na pojem „drugo osebe“.
- 26 V skladu s točko 4 Priloge Sklepa 98/585 so člani 8.1, 8.3, 8.4, 8.5 in 8.7 spremenjeni tako:

„8.1 Projektna skupina pomaga direktorju projekta pri izpolnjevanju njegovih nalog. Število zaposlenih je določeno s sistemizacijo delovnih mest, kot je določena v letnem proračunu. Zaposlene sestavlja osebje iz članov Skupnega podjetja v skladu [s členom] 8.3.“

„8.3 Člani skupnega podjetja, ki imajo sporazum o pridružitvi z [ESAE] ali pogodbo za določen čas v okviru programa 'Fusion' [ESAE], v državah članicah, kjer ni pridružitve (v nadaljevanju: prvotne organizacije), dajo skupnemu podjetju na voljo osebje, usposobljeno na znanstvenem, tehničnem in upravnem področju.“

Dejansko stanje in postopek

- 27 Trinajst tožečih strank, britanskih državljanov, je delalo v okviru projekta JET, od tega 8 od njih deset let ali več, kot inženirji, tehniki ali risarji. Vse zainteresirane osebe, ki so bile v skladu s prvo pogodbo, pred spremembo statuta oktobra 1998, zaposlene za eno leto, niso bile v pogodbenem razmerju z UKAEA ali s Komisijo, ampak so jih zaposlile in jim izplačevale osebni dohodek tretje družbe, ki so bile v pogodbenem razmerju s skupnim podjetjem JET. Njihova obveznost, da so na voljo skupnemu podjetju JET, se je v vsakem primeru iztekla z zaključkom projekta 31. decembra 1999.
- 28 Skupno podjetje JET je s podjetji za posredovanje dela sklenilo pogodbe za zagotavljanje storitev ene ali več oseb, ki so ustrezno strokovno ali posebno tehnično usposobljene. Skupinske pogodbe so skupnemu podjetju JET omogočale, da je imelo na razpolago vse delavce, tako tiste, napotene v MAC (main assembly contract (pogodba o velikih elementih)), v MEC (main electrical contract (glavna pogodba o električni energiji)), v grafično pisarno oziroma v službo za računalniško programiranje, kot tudi tiste osebe, ki so delale v poštni službi, telefoniste in tehnike v delavnicah. Skupno podjetje je poleg tega z drugimi podjetji sklenilo pogodbe o zagotavljanju storitev, kot je na primer vzdrževanje in čiščenje poslopij.
- 29 Večina pogodb skupnega podjetja JET je bila s podjetji za posredovanje dela sklenjena na podlagi javnega razpisa skupnega podjetja, objavljenega na splošno vsaka tri leta. Vodstvo JET je opravilo razgovor s kandidati, ki so jih predlagale družbe ponudnice storitev, preden je dalo (ali ne) soglasje k izbiri osebja za opravljanje storitev v skupnem podjetju, ki ga je izbrala družba, ki je zmagala na

javnem razpisu. Vse pogodbe o posredovanju delovne sile je skupno podjetje JET sklenilo za obdobje enega leta, vedno z možnostjo podaljšanja za eno leto. Mogoče pa jih je bilo prekiniti kadar koli.

- 30 Vsaka od tožečih strank je med 14. novembrom 2000 in 3. majem 2001 na Komisijo naslovila dopis, ki se je v glavnem opiral na člen 90 Kadrovskih predpisov za uradnike Evropskih skupnosti (v nadaljevanju: Kadrovski predpisi). Tožeče stranke so navedle člen 188 ESAE kot nadomestno podlago za njihov zahtevek. Komisiji so predlagale, naj odloči o njihovem odškodninskemu zahtevku, ker jih skupno podjetje JET ob kršitvi svojega statuta ni zaposlilo kot začasnih uslužbencev Skupnosti.
- 31 Ker v roku štirih mesecev ni bilo odgovora na ta zahtevek, so tožeče stranke pri Komisiji med 4. in 27. septembrom 2001 na podlagi člena 90(2) Kadrovskih predpisov vložile pritožbo zoper zavrnilno odločbo zaradi molka organa, ki se je nanašala na njihov zahtevek.
- 32 Komisija je z odločbo z dne 22. januarja 2002 zavrnila pritožbe tožečih strank.
- 33 Tožeče stranke so to tožbo vložile 7. maja 2002.
- 34 S sklepom predsednika Sodišča prve stopnje z dne 10. septembra 2002 je bilo Svetu v tej zadevi dovoljeno intervenirati na stani Komisije.

- 35 Stranke so navedbe in odgovore na vprašanja Sodišča prve stopnje podale na obravnavi 8. maja 2003.
- 36 S sklepom z dne 21. julija 2003 je predsednik prvega senata Sodišča prve stopnje ponovno začel ustni postopek, da bi lahko stranke natančneje izrazile stališča glede pravnega okvira, ki se uporabi v tem sporu, in posledic, ki bi naj iz tega nastale. Stranke so glede tega podale stališča na novi obravnavi 23. septembra 2003.

Predlogi strank

- 37 Tožeče stranke predlagajo Sodišču prve stopnje, naj:
- ugotovi, da Komisija ni ravnala zakonito, s tem ko ni imenovala tožečih strank na delovna mesta Skupnosti, s čimer je kršila člene 8.1 in 8.5 statuta JET;
 - ugotovi, da je Komisija s tem, ko ni imenovala tožečih strank na delovna mesta Skupnosti, storila nezakonito dejanje, saj je to diskriminatorno in brez objektivne utemeljitve;
 - ugotovi, če bi se to izkazalo za nujno, da vsaka sprememba statuta JET, katere cilj je bil, da bi bila nezakonita obravnava zakonita, ni bila zakonita;

- odločbo Komisije z dne 22. januarja 2001 razglasi za nično;

- naloži Komisiji, naj tožečim strankam plača odškodnino za izgubo prihodkov od dela in drugih ugodnosti, ki so nastale zaradi zgoraj omenjenih kršitev;

- odredi vsak drug ukrep, ki bi se Sodišču prve stopnje zdel pravičen in primeren;

- naloži Komisiji plačilo stroškov.

38 Komisija ob intervenciji Sveta Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

- zavrne tožbo;

- odloči o stroških v skladu s predpisi.

Narava spora

39 Tožeče stranke v bistvu zahtevajo povrnitev premoženjske škode, ki so jo utrpele, ker jih Komisija ni zaposlila v okviru pogodb začasne uslužbenke. Njihovi zahtevki, kot so predstavljeni zgoraj v točki 37, usmerjeni zlasti v razglasitev ničnosti Odločbe z dne 22. januarja 2002, s katero je bila zavrnjena pritožba, ki jo je vsaka od njih naslovila na Komisijo po zavrnitvi odškodninskega zahtevka zaradi molka organa v skladu s postopkom, opisanem zgoraj v točkah 30 in 31, imajo za posledico,

da se Sodišču prve stopnje v presojo predloži akt, ki posega v njihove pravice in zoper katerega je bila vložena pritožbe (sodba Sodišča z dne 14. februarja 1989 v zadevi Bossi proti Komisiji, 346/87, Recueil, str. 303, točka 10), tj. zavrnitev njihovega odškodninskega zahtevka zaradi molka organa. Ti zahtevki se morajo šteti kot nerazdružljivi z dejansko enotnim in izključno odškodninskim zahtevkom, ki je predmet tožbe in se utemeljuje z nezakonitim ravnanjem Komisije, ko ta zainteresiranih oseb ni zaposlila v okviru takih pogodb, s čimer je kršila to, kar naj bi predpisal statut JET. Ob odsotnosti vsakršnega pogodbenega razmerja med tožečimi strankami in Komisijo tožba izpostavlja nepogodbeno odgovornost Skupnosti.

- 40 V posebnih okoliščinah te zadeve je treba glede vprašanja javnega reda po uradni dolžnosti ugotoviti, ali je treba spor navezati na splošni spor o nepogodbeni odgovornosti, določeni v členu 151 ESAE in v členu 188(2) ESAE, ali na spor glede razmerij med Skupnostjo in njenimi uslužbenci iz člena 152 ESAE. Sicer pa je Sodišče prve stopnje stranke glede tega vprašanja zaslišalo na obravnavi 23. septembra 2003.
- 41 Tožbo je treba obravnavati, kot da je del spora med Skupnostjo in njenimi uslužbenci, in sicer iz treh razlogov.
- 42 Prvič, presoja utemeljenosti tožbe je odvisna od razlage statuta JET, za katerega tožeče stranke zatrjujejo, da jim je dal pravico, da so zaposleni kot začasni uslužbenci. Povrhu tega odškodnina, ki jo zahteva vsaka tožeča stranka, ustreza razliki med tem, kar bi prejela, če bi delala v okviru skupnega podjetja kot začasni uslužbenec, in tem, kar je prejela od delodajalca, ki jo je dal na razpolago JET. V položajih, kot je v tej zadevi, v katerih so zadevne pravice na podlagi statuta, so pravni problemi, ki jih je treba rešiti, podobni tistim, ki so podani, če tožeče stranke zahtevajo status uradnika ali uslužbenca, in v katerih Sodišče ali Sodišče prve stopnje

obravnavata spore v zvezi z javnimi uslužbenci (sodba Sodišča z dne 11. marca 1975 v zadevi Porrini in drugi proti ESAE in drugim, 65/74, Recueil, str. 319, točke od 3 do 13, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. maja 1998 v zadevi O'Casey proti Komisiji T-184/94, RecFP, strani I-A-183 in II-565, točke od 56 do 62).

- 43 Drugič, sodna praksa pojem spora med Skupnostjo in njenimi uslužbenci pojmuje široko in v tem okviru se obravnavajo spori glede oseb, ki nimajo statusa uradnika niti uslužbenca, vendar ga zahtevajo (sodbe Sodišča z dne 5. aprila 1979 v zadevi Bellintani in drugi proti Komisiji, 116/78, Recueil, str. 1585, točka 6; z dne 11. julija 1985 v zadevi Salerno in drugi proti Komisiji in Svetu, 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 in 10/84, Recueil, str. 2523, točki 24 in 25, ter z dne 13. julija 1989 v zadevi Alexis in drugi proti Komisiji, 286/83, Recueil, str. 2445, točka 9). To velja zlasti za kandidate iz natečajev (sodba Sodišča z dne 31. marca 1965 v zadevi Vandevyvere proti Parlamentu, 23/64, Recueil, str. 205 in 214). Komisija umestno zatrjuje, da bi bilo preveč omejeno pojmovanje sporov med Komisijo in njenimi uslužbenci dejavnik pravne negotovosti, ki bi morebitne tožeče stranke spravil v položaj negotovosti, glede na to, kakšno pravno sredstvo izbrati, ali s tem, da jim omogoča umetno izbiro.
- 44 Sicer pa so bile zadeve, v katerih sta bili izdani zgoraj navedeni sodbi Ainsworth in drugi proti Komisiji in Svetu (točke od 10 do 13) ter Altmann in drugi proti Komisiji (točki 44 in 45), ki sta se nanašali na osebe JET, ki ni imelo položaja uradnika niti uslužbenca Skupnosti, obravnavane v tem kadrovskepravnem okviru.
- 45 Res je, da tožeče stranke v tej zadevi zahtevajo le aposteriorne finančne ugodnosti iz kadrovskepravnih določb, ki bi se po njihovem mnenju zanje morale uporabiti v preteklosti in ne veljajo več. Poleg tega, čeprav tožeče stranke uveljavljajo, da naj bi del njihove škode predstavljale finančne izgube zaradi možnosti kasnejše zaposlitve kot začasnih uslužbencev po poteku projekta JET, tem predlogom ni pridružena sedanja ali prihodnja zahteva za zaposlitev kot začasnega uslužbenca Skupnosti.

- 46 Vendar je treba ugotoviti, da spor ni imel predmeta in da do spora ne bi prišlo brez sklicevanja na ureditev, ki se uporablja za začasne uslužbence, ki jih zaposli Komisija, v okviru katere je bilo umeščeno osebje projektne skupine, ki so ga dali na voljo člani skupnega podjetja. Torej bi bilo umetno meniti, da vprašanje, ali bi se moral kadrovskepravni pojem projektne skupine uporabljati za tožeče stranke, ko so delale za skupno podjetje JET, ni spor v zvezi z javnimi uslužbenci.
- 47 Tretjič, stranke so šle v kadrovskepravni spor same, čeprav je bila, ko so predložile odškodninski zahtevek, predvidena tudi obravnava glede nepogodbene odgovornosti, kot je bilo navedeno zgoraj v točki 30. Na obravnavi 23. septembra 2003 so tožeče stranke navedle, da so vedele, da je Komisija preučila zahtevke tožečih strank v zadevi T-45/01 v okviru kadrovske predpisov in da se je zahtevke uvrstilo v isti okvir v stopnji njihovega odškodninskega zahtevka. Potrdile so, da spor po njihovem mnenju spada v okvir člena 152 ESAE. Komisija in Svet sta poudarila, da sta imela spor in očitana kršitev podlago v statutarnih določbah.
- 48 Zgoraj predstavljeni razlogi upravičujejo obravnavo vloge, kot da gre za spor med Skupnostjo in njenimi uslužbenci. Na to ugotovitev ne vplivajo okoliščine v tej zadevi, ki so v več pogledih gotovo novost, o čemer se strinjajo tudi stranke.
- 49 Najprej tožeče stranke niso, kot v zgoraj navedenih sodbah, ki so bile izdane v zadevi Ainsworth in drugi proti Komisiji in Svetu ter v zadevi Altmann in drugi proti Komisiji, osebje UKAEA, ki je dano na voljo skupnemu podjetju in iz tega naslova zajeto s členom 8 kadrovske predpisov JET.

- 50 Drugič, ne zahtevajo in nikoli niso zahtevale položaja začasnih uslužbencev. V nasprotju z zgoraj navedenimi sodbami, ki so bile izdane v zadevah Ainsworth in drugi proti Komisiji in Svetu ter v zadevi Altmann in drugi proti Komisiji, ali v sodbi, ki jo navaja obramba in je bila izdana v zadevi Simon proti Komisiji (T-177/97, RecFP, str. I-A-75 in II-319), po pritožbi potrjena s sodbo Sodišča z dne 27. junija 2002 v zadevi Simon proti Komisiji (C-274/00 P, Recueil, str. I-5999), tožeče stranke niso nikoli predlagale Komisiji ali upravi JET, naj jih v obdobju njihovega opravljanja dejavnosti pri skupnem podjetju zaposli kotčasne uslužbence.
- 51 Tretjič, predmet te tožbe je povsem odškodninski zahtevek, kot je bilo rečeno zgoraj v točki 41, ki je bil vložen, ko se je projekt JET iztekel oziroma malo po njegovem izteku.
- 52 Kljub posebnim okoliščinam je treba preučiti spor v okviru sporov med Skupnostjo in njenimi uslužbenci, na katere se nanaša člen 152 ESAE, in posledično glede na to ustrezne določbe, zlasti glede postopka in rokov.

Dopustnost

Trditve strank

- 53 Komisija, ki jo podpira Svet, ne da bi formalno ugovarjala nedopustnosti, zatrjuje, da je dopustnost odškodninskega zahtevka sporna, ker so zainteresirani prepozno sprožili postopek. Po eni strani opozarja, da bi tožeče stranke lahko od začetka delovanja skupnega podjetja JET, tj. leta 1978, sprožile vprašanje pogojev zaposlitve, zoper katere se pritožujejo sedaj, ter da so ravnali svobodno in se zavedali posledic

podpisa pogodbe z delodajalcem. Po drugi strani ocenjuje, da je bi tožeče stranke, ko je Sodišče prve stopnje ugotovilo spremembo okoliščin, ki so nastopile ob razvoju projekta JET v zgoraj navedeni sodbi Altmann in drugi proti Komisiji, morale delovati v razumnem roku, od takrat, ko so se seznanile s to sodbo. Komisija šteje, da v posebnih okoliščinah v tej zadevi in ker člen 90 Kadrovskih predpisov ne določa roka za vložitev zahteve, ta razumni rok ne bi mogel preseči dveh let.

- 54 Tožeče stranke navajajo, da člen 90 Kadrovskih predpisov ne določa roka za vložitev zahteve, da se jim ne more očitati zastaranja ob upoštevanju trenutka, ko so odškodninski zahtevek naslovile na Komisijo. Poudarjajo, da bi zahteva, da se spoštuje razumni rok, ki ga predpisi ne določajo, kršila načela pravne varnosti in prepovedi retroaktivnosti ter da bi ugovor takega roka, ko je vložena tožba, predstavljal kršitev pravice do poštenega sojenja po členu 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Presoja Sodišča prve stopnje

- 55 Ker se spor umešča v okvir člena 152 ESAE, kot je bilo rečeno zgoraj v točki 54, so pravila o dopustnosti te tožbe določena izključno v členih 90 in 91 Kadrovskih predpisov ter so zunaj področja uporabe členov 151 in 188 ESAE (člena 235 in 288 ES) ter člena 43 (ki je postal člen 46) Statuta Sodišča (sodba Sodišča z dne 22. oktobra 1975 v zadevi Meyer-Burckhardt proti Komisiji, 9/75, Recueil, str. 1171, točke 7, 10 in 11).
- 56 Ni sporno, da so tožeče stranke sledile postopku, predvidenim z zgoraj navedenimi določbami. Člen 90(1) Kadrovskih predpisov pa ne določa roka za vložitev zahteve (sodba Sodišča z dne 21. maja 1981 v zadevi Reinartz proti Komisiji, 29/80, Recueil, str. 1311, točka 12), s čimer se strinja tudi tožena stranka.

Obveznost spoštovanja razumnega roka

- 57 Spoštovanje razumnega roka je potrebno vedno, kadar predpis ne določa ničesar, načeli pravne varnosti ali varstva zaupanja v pravo pa omejujeta institucije Skupnosti ter fizične in pravne osebe, da bi delovale brez časovnih omejitev, in tako predstavljajo tveganje za ogrožitev stabilnosti že ustvarjenih pravnih položajev. V odškodninskih tožbah, ki lahko za Skupnost povzročijo denarno obveznost, vpliva na spoštovanje razumnega roka za predložitev odškodninskega zahtevka tudi skrb za zaščito javnih financ, ki je za tožbe v zadevah, ki izhajajo iz nepogodbene odgovornosti, posebej izražena v zastaralnem roku petih let, določenem v členu 46 Statuta Sodišča.
- 58 Za institucije Skupnosti je spoštovanje razumnih rokov vidik načela dobrega upravljanja (sodba Sodišča z dne 18. marca 1997 v zadevi Guérin automobiles proti Komisiji, C-282/95 P, Recueil, str. I-1503) in izhaja iz temeljne zahteve po pravni varnosti (sodba Sodišča z dne 14. julija 1972 v zadevi Geigy proti Komisiji, 52/69, Recueil, str. 787, točki 20 in 21).
- 59 Glede fizičnih ali pravnih oseb je Sodišče v odškodninski tožbi razsodilo, da mora oškodovanec, ob tveganju, da bo moral sam nositi škodo, dokazati razumno skrbnost za omejitev obsega škode (sodba Sodišča z dne 19. maja 1992 v zadevi Mulder in drugi proti Svetu in Komisiji, C-104/89 in C-37/90, Recueil, str. I-3061, točka 33).
- 60 Uradnik ali uslužbenec mora spoštovati razumni rok za predložitev zahtevka instituciji Skupnosti od trenutka, ko se seznanil z aktom ali novim bistvenim dejstvom (glede posledic pogojev izbire glej sodbo Sodišča z dne 1. decembra 1983

v zadevi Blomefield proti Komisiji, 190/82, Recueil, str. 3981, točki 10 in 11, in Sklep Sodišča prve stopnje z dne 25. marca 1998 v zadevi Koopman proti Komisiji, RecFP, str. I-A-55 in II-251, točka 41).

- 61 Ta zahteva se mora po analogiji uporabiti tudi za zahtevo za odločitev, ki jo podajo osebe, ki niso ne uradniki ne uslužbenci, ki se obrnejo na institucijo Skupnosti in zaprosijo, naj zavzame stališče.
- 62 Spoštovanje razumnega roka nalaga posamezniku, da predloži zahtevo za povračilo škode, ki jo je povzročila Skupnost v okviru razmerij do uslužbencev, in v tem okviru služi zlasti cilju, povezanemu s pravno varnostjo, da se proračun Skupnosti ne izpostavlja stroškom, povezanim z dejstvom, ki je časovno preveč oddaljeno.
- 63 V vsakem primeru je tako, če je predmet vložene tožbe, kot v tem primeru, le finančni in ne more imeti za posledico spremembe pravnih razmerij med zadevno institucijo Skupnosti in tožečimi strankami ali med to institucijo in njenimi uslužbenci.
- 64 Poleg tega je v nasprotju s tem, kar navajajo tožeče stranke, zahteva, naj se spoštuje razumni rok, daleč od tega, da bi ogrožala načelo pravne varnosti, taka, da lahko zagotovi varnost pravnih razmerij. Prav tako ne vpliva na načelo prepovedi retroaktivnosti, saj je retroaktivnost sicer dopustna zunaj področja kazenskega prava (sodba Sodišča z dne. 13. novembra 1990 Fedesa in drugi, C-331/88, Recueil,

str. I-4023, točka 45). Še več, pravica posameznikov do poštenega sojenja iz člena 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ne nasprotuje temu, da sodišče, ki sodi o zadevi, uveljavi posledice tega, da je bila tožba vložena v očitno predolgem roku, tudi če ni izrecnih pravil o zastaranju.

- 65 Iz navedenega izhaja, da v tej zadevi spoštovanje razumnega roka, ki izhaja iz temeljnih načel prava Skupnosti, zlasti iz načela pravne varnosti, velja za zahtevo tožečih strank, da se od Skupnosti prejme nadomestilo za škodo, za katero naj bi bila le-ta odgovorna.

Dolžina razumnega roka

- 66 Obdobje, v katerem bi morali zainteresirani instituciji Skupnosti predložiti odškodninske zahtevke, da bi se ti lahko šteli kot predloženi v razumnem roku, šteto od trenutka, ko so vedeli za položaj, v zvezi s katerim se pritožujejo, se mora presojati glede na pravne in dejanske okoliščine tega položaja. Razumnost roka se mora presojati glede na posebne okoliščine vsake zadeve in zlasti pomena, ki ga ima spor za zainteresiranega, zapletenosti zadeve in ravnanja strank (sodba Sodišča z dne 15. oktobra 2002 v zadevi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P in C-254/99 P, Recueil, str. I-8375, točka 187).

- 67 Treba je ugotoviti, da med različnimi predpostavkami, v katerih sodna praksa zahteva spoštovanje razumnega roka, nobena ni primerljiva z okoliščinami tega spora in ne more služiti kot osnova za sklepanje po analogiji glede trajanja tega roka.

- 68 Po drugi strani se lahko kot izhodišče za primerjavo uporabi petletni zastaralni rok, določen v členu 46 Statuta Sodišča glede tožbe v zadevah, ki izhajajo iz nepogodbene odgovornosti, na katero je opozorjeno zgoraj v točki 59, čeprav se ta rok ne uporablja v sporih med Skupnostjo in njenimi uslužbenci (zgoraj navedena sodba v zadevi Meyer-Burckardt proti Komisiji, točke 7, 10 in 11). Ta določba dopušča, da se zoper vsakega, ki zahteva povračilo škode od Skupnosti, ugovarja spoštovanje roka, ki naj bi zagotavljal pravno varnost in je določen v splošnem interesu. Tako hkrati dopušča zainteresiranemu, da ima na voljo dovolj dolgo obdobje, šteto od nastanka dejstva, ki je povzročilo škodo, da uveljavlja svoje zahtevke proti instituciji Skupnosti, tej pa, da zaščiti finančna sredstva Skupnosti pred zahtevki premalo skrbnih vlagateljev.
- 69 Ta referenca je v tej zadevi ustrezna, saj če bi se spor končal v korist tožečih strank, z ugotovitvijo odgovornosti Skupnosti in s tem, da se tej naloži plačilo odškodnine, sodba vpliva predvsem, če ne izključno, na finančna sredstva Skupnosti.
- 70 Tožeče stranke namreč nikoli niso imele nobene neposredne pravne zveze s skupnim podjetjem JET in Komisijo ter skupno podjetje je v vsakem primeru prenehalo obstajati 31. decembra 1999. Čas, ki ga imajo tožeče stranke za vložitev popolnoma odškodninske tožbe, torej ne sme, na primer, niti škodovati pravnim položajem v korist tretjih, niti spodkopati stabilnosti pravnih pogojev, v katerih delujejo institucije Skupnosti. Od pravne varnosti, ki jo v tej zadevi zasleduje zahteva po razumnem roku, morajo zato imeti korist predvsem finančna sredstva Skupnosti.
- 71 Ob teh pogojih in upoštevajoč izhodišče za primerjavo, ki jo ponuja zastaralni rok petih let, predpisan v členu 46 Statuta Sodišča za tožbe v zadevah, ki izhajajo iz nepogodbene odgovornosti in neobstoja tehtnega razloga za odstopanje od te podlage za primerjavo, je po analogiji treba šteti, da bi morali zainteresirani, če so nameravali izpodbijati nezakonito diskriminatorno obravnavanje, zahtevo nasloviti

na institucijo Skupnosti, ki naj bi sprejela ustrezne ukrepe za razrešitev tega položaja in njegovo odpravo, to storiti v razumnem roku, ki ne bi smel preseči pet let, šteto od trenutka, ko so vedeli za položaj, v zvezi s katerim se pritožujejo.

Začetek razumnega roka

- 72 Ob tem, da akt, ki bi urejal odnose med institucijo Skupnosti in vsako od tožečih strank, ni enostranski ali pogodbeni, je treba raziskati, katera okoliščina je pokazala na domnevno diskriminatoren položaj v primerjavi z ostalim osebjem, delujočim v projektni skupini JET, v katerem naj bi se znašla vsaka od tožečih strank. To okoliščino bi torej lahko opredelili kot novo bistveno dejstvo od seznanitve, s katerim bi moral zainteresirani upoštevati razumen rok za to, da je na Komisijo naslovil zahtevek.
- 73 Iz spisa in iz predstavitve pogojev za zaposlitev pogodbenega osebja v JET, kot so tožeče stranke, zgoraj v točkah 28 in 29 izhaja, da so bile podaljšljive enoletne pogodbe za zagotovitev enega ali več delavcev sklenjene med upravo JET in tretjimi podjetji za posredovanje dela. Seveda tožeče stranke niso bile stranke v tako sklenjenih individualnih ali skupinskih pogodbah, ki določajo, da je njihov delodajalec pogodbeno podjetje z JET (člena 3 in 4 tipske individualne pogodbe, člena 5 in 8 tipske skupinske pogodbe). Vseeno je vsak delavec podpisal prilogo k pogodbi, ki je določala obveznosti in odgovornosti v okviru njihove napotitve v JET ter zlasti seznanitev s pogodbenimi določbami, ki so vezale njegovega delodajalca in JET, in njegovo podreditev tem določbam.

- 74 Tako so individualne in skupinske pogodbe natančno in nedvoumno določale položaj tožečih strank glede JET kot delojemalcev tretjih podjetij, ki so v pogodbenem razmerju z JET, ki jih njihovi delodajalci dajo na voljo skupnemu podjetju, se pravi pogoje zaposlitve, ki se razlikujejo od tistih za osebe, ki ga je skupnemu podjetju dala na razpolago UKAEA ali drugi člani skupnega podjetja, s katerimi so delali.
- 75 Iz individualnih ali skupinskih tipskih pogodb, ki so jih sklenili JET in tretja podjetja, ki so v spisu, izhaja, da so bile sklenjene za največ eno leto, da so bile podaljšljive, vendar so se lahko v vsakem trenutku prekinile, z enomesečnim odpovednim rokom (člen 2 individualne tipske pogodbe, člena 4 in 5.7 skupinske tipske pogodbe). Komisija je pojasnila, da je bila ta časovna omejitev vezana na načelo letnega proračuna, ki se uporablja za JET, in dodala, da „so bile pogodbe, sklenjene s podjetji, podaljšane vsakokrat za eno leto, če so bile storitve zadevnih oseb potrebne za več kot leto dni“. Poleg tega je bila glede na določbe tipskih pogodb obnovitev pogodb mogoča le ob posredovanju skupnega podjetja in ne tretjih podjetij, še manj pa njihovih zaposlenih. Člen 2 individualne tipske pogodbe in člen 4 skupinske tipske pogodbe enako določata: „Skupno podjetje si po svoji presoji pridržuje pravico do podaljšanja pogodbe za obdobje dvanajstih dodatnih mesecev.“ Tiho podaljšanje pogodb ni bilo predvideno.
- 76 Tožeče stranke, ki so bile plačane po urnih postavkah, so poudarile, da njihovi delovni pogoji niso bili varni. Komisija je pojasnila, da sta konec vsakega tedna vsak delavec in „responsible officer“ (odgovorni uradnik) JET morala podpisati časovni obračun, ki je bil zaradi plačila delavcem nato poslan v podjetje, ki je ponujalo storitve.
- 77 Poleg tega iz izvlečkov poročil o dejavnostih JET, predloženih v spisu, izhaja, da je bila zaposlitev pogodbenega osebja, kot so bile tožeče stranke, na podlagi vsakoletne ponovne preučitve, značilnost kadrovske politike, ki jo je določilo in izvrševalo skupno podjetje.

- 78 Komisija navaja, da status tožečih strank ni bi tako negotov, kot navajajo, in da so se počutile gotove, da bodo nadaljevale z delom pri JET do konca programa, kar naj bi dokazovala tudi peticija, ki so jo 10. marca 1997 naslovile na svet JET, da bi ob koncu projekta dobile posebne premije.
- 79 Vendar okoliščina, da so bile letne pogodbe, ki jih je sklenila uprava skupnega podjetja, na splošno podaljšane, in da je imelo 62 od 119 podpisnikov peticije od 10 let do več kot 20 let delovne dobe v JET, pravno ne vpliva na negotovost njihovega zaposlitvenega položaja, katerega podaljšanje, ki se je ponovno preučilo vsako leto in je moralo biti izrecno, je ostalo v diskreciji JET.
- 80 Tako negotovost pogojev za zaposlitev tožečih strank zaradi letnih pogodb, katerih prekinitev je lahko nastopila v vsakem trenutku in katerih negotovo podaljšanje je bilo podrejeno samo izrecni odločitvi skupnega podjetja, ne dopušča, da bi se štelo, da naj bi zainteresirani vedeli za svoj položaj trajno in nepretrgano od takrat, ko so bili prvič na voljo JET za eno leto.
- 81 Ta posebnost položaja tožečih strank, ki se razlikuje od te, ki jo je Sodišče prve stopnje obravnavalo v zgoraj navedeni sodbi Altmann in drugi proti Komisiji, preprečuje, da bi se datum razglasitve te sodbe, kot predlaga Komisija, štel za okoliščino, od nastopa katere bi se lahko štelo, da so zainteresirani dovolj obveščeni o tem položaju.
- 82 V okoliščinah tega primera določa izhodišče seznanitve z očitanim položajem sklenitev vsake letne pogodbe, začetne ali podaljšane, in predstavlja novo bistveno dejstvo, od katerega naprej so bile tožeče stranke seznanjene z mogočim nezakonitim položajem, v katerega so bile postavljene, ker jim Komisija ni ponudila pogodbe začasne uslužbenice.

- 83 Iz navedenega izhaja, da so bili odškodninski zahtevki, predloženi na podlagi člena 90 Kadrovskih predpisov, naslovljeni med 14. novembrom 2000 in 5. majem 2001, kot je bilo navedeno zgoraj v točki 30, vloženi v razumnem roku glede na pogodbe, sklenjene ali podaljšane pet ali več let pred tem zahtevkom, to je, odvisno od primera, med 14. novembrom 1995 in 5. majem 1996.
- 84 Tožba, vložena v skladu s členoma 90 in 91 Kadrovskih predpisov, je torej dopustna, le če se odškodninskih zahtevki, ki jih vsebuje, nanašajo na obdobje od dneva sklenitve ali obnovitve najstarejše pogodbe o zaposlitvi zainteresiranega, ki je bila sklenjena ali podaljšana največ pet let, preden je vsaka od tožečih strank vložila odškodninski zahtevk.

Odgovornost

Zatrjevana nezakonitost

Trditve strank

- 85 Tožeče stranke v glavnem navajajo, da dejstvo, da niso bile zaposlene na delovnih mestih začasnih uslužbencev Komisije, ni zakonito iz dveh razlogov. Prvič je ta položaj v nasprotju s statutom JET, kolikor bi tožeče stranke bile „drugo osebje“, omenjeno v členih 8.1 in 8.5 statuta JET, in bi jim morale biti ponujene pogodbe začasnih uslužbencev, kot je določal člen 8.5 tega statuta. Drugič, naj bi bile tožeče stranke predmet diskriminatornega obravnavanja v primerjavi z osebami, ki so zaposlene na Komisiji in opravljajo funkcije, podobne njihovim v projektni skupini.

- 86 Z vidika dejanskega stanja tožeče stranke navajajo, da so bile del projektne skupine; njihova delovna mesta, naloge, sposobnosti, pristojnosti in kvalifikacije so bile primerljive s tistimi, ki s jih imeli člani projektne skupine. Tožeče stranke naj bi opravljale svoje aktivnosti pod enakimi pogoji kot člani projektne skupine, pod vodstvom zaposlenega s strani Komisije in direktorja JET. Opravljale naj bi funkcije, katerih označbe, odgovornosti in dolžnosti so bile identične funkcijam, ki izhajajo iz strukture projektne skupine. Tožeče stranke menijo, da se jim njihovi posebni pogoji izbire in zaposlitve, povezani z nezakonito diskriminatorno obravnavo, katere žrtve so bile, ne morejo očitati, saj v praksi niso imele možnosti dostopa do delovnih mest, ki spadajo pod ESAE.
- 87 Tožeče stranke s kadrovskega vidika menijo, da so bile del projektne skupine, čeprav niso bile v pravnem razmerju s skupnim podjetjem JET in so mu bile le dane na razpolago s strani tretjih družb ter bi morale biti zaposlene kot „drugo osebje“ v smislu statuta JET. Navajajo, da je Sodišče prve stopnje v zgoraj anavedeni sodbi Altmann in drugi proti Komisiji ugotovilo, da „projektna skupina vsebuje [je vsebovala] tudi osebje pod pogodbo, ki so ga dale na razpolago zunanje družbe“ (točka 24).
- 88 Komisija po mnenju tožečih strank ne bi mogla utemeljiti statusa (zunanjega pogodbenega delavca), ne da bi upoštevala načeli dobre vere in pravne varnosti ter doktrine „estoppel“. Tudi okoliščin iz zgoraj omenjene sodbe Simon proti Komisiji, jim ne bi mogla postaviti naproti, saj iz njih ne izhaja, da bi bila Komisija njihov dejanski delodajalec, in tudi ne da bi šlo za zahtevo za a posteriorio priznanje statusa začasnega uslužbenca.
- 89 Podredno se tožeče stranke sklicujejo na nezakonitost spremembe statuta JET, sprejeto s Sklepom 98/585, v delu, kjer je z njo črtana možnost zaposlitve „drugega osebja“ kot začasnih uslužbencev Komisije.

- 90 Komisija navaja, da tožeče stranke, ki niso bile v pravnem razmerju s skupnim podjetjem JET, saj niso bile zaposlene niti pri UKAEA niti pri Komisiji, ne morejo aposteriorno zatrjevati, da so bile upravičene do tega, da se obravnavajo, kot da so bile zaposlene pri instituciji Skupnosti, in pravno niso mogle *ex post factum* zahtevati imenovanja včasne uslužbenke na podlagi ESAE (zgoraj navedena sodba Simon proti Komisiji). Komisija poudarja, da ta velika pravna razlika nasprotuje zahtevam in zahtevkom tožečih strank. Zatrjuje, da izraz „drugo osebje“ ne zadeva članov projektne skupine iz člena 8 prvotnega statuta tožečih strank. „Drugo osebje“ v smislu členov 8.1 in 8.5 statuta naj bi se razlikovalo od kategorij osebja, ki ne spadajo v projektno skupino in zajemajo predvsem pogodbeno osebje, kot so tožeče stranke.
- 91 Komisija zatrjuje, da so bile tožeče stranke del pogodbenega osebja, ki ga je skupno podjetje JET, kot vsako pomembno in veliko podjetje, vedno uporabljalo, toliko bolj, ker mu statut ni dopuščal, da bi samo izbralo svoje osebje. Dodaja, da gre za normalen in običajen postopek v takem podjetju. Molk statuta JET glede tega po njenem ne preprečuje skupnemu podjetju, da ne bi uporabilo takega načina zaposlovanja. Poleg tega naj bi Sodišče institucijam Skupnosti priznalo pristojnost sklepanja takih pogodb (sodba Sodišča z dne 6. decembra 1989 v zadevi Mulfinger in drugi proti Komisiji, C-249/87, Recueil, str. 4127). Tako so bile tožeče stranke, ki so bile del skupine ali izbrane kot posamezniki, v vsakem primeru zaposlene pri tretjih podjetjih, ki so opravljala storitve za skupno podjetje ali pri pogodbenikih tretjih podjetij, ki so zanje opravljali storitve; po mnenju Komisije so torej spadali pod zakonodajo Anglije in Walesa.
- 92 Komisija zatrjuje, da tožeče stranke nikoli niso bile del projektne skupine, niti se ni štelo, da so njen del, ampak da so predstavljale ločeno skupino, ker so večinoma opravljale naloge, ki v projektni skupini niso imele ustreznika, in da se zdi, da so precenjevale svojo odgovornost. Komisija navaja, da okoliščina, da bi nekatere tožeče stranke lahko opravljale podobna opravila kot člani projektne skupine in da bi lahko imele kvalifikacije, ki bi jim omogočale, da bi bile del te skupine ali morda

nadomestiti člana projektne skupine, ne utemeljuje, da so pravno člani projektne skupine. Dodaja, da dokumenti in poročila, ki jih navajajo, izbirni postopki, v katerih so sodelovali, ali odgovornosti, ki so jih prevzeli nekateri med njimi, ne vplivajo na pravni položaj zainteresiranih, ki niso imeli statusa člana projektne skupine.

93 Komisija poleg tega zatrjuje, da se tožeče stranke niso nikoli potegovale, niti niso šle skozi izbirne postopke za članstvo v projektni skupini, niti niso kandidirale, ko so bila objavljena prosta mesta. Glede tega poudarja, da uprava JET nikoli ni preprečevala takega poklicnega razvoja in da se je nasprotno veselila primerov, v katerih so bile osebe, ki so bile z njo v pogodbenem razmerju, izbrane v izbirnih postopkih in se vključile v projektno skupino.

94 Komisija dodaja, da je Sodišče prve stopnje v zgoraj navedeni sodbi Altmann in drugi proti Komisiji prav tako razlikovalo med „drugim osebjem“, določenim s statutom, in med drugimi kategorijami osebja, ki so delale v skupnem podjetju JET. Črtanje pojma „drugo osebje“ iz člena 8 statuta zaradi zgoraj navedene sodbe v zadevi Altmann in drugi proti Komisiji naj bi imelo za cilj omilitev s strani Sodišča prve stopnje grajane neenakosti obravnavanja znotraj projektne skupine. Pogodbeno osebje, ki ni prišlo v to skupino, posledično ni bilo zajeto s to spremembo. Komisija pojasnjuje, da možnost zaposlitve „drugega osebja“ ni bila nikoli uporabljena. Dodaja, da tožeče stranke nikoli niso sprožile vprašanja svoje domnevne pravice, da bi se jih štelo kot „drugo osebje“ v okviru projektne skupine.

95 Komisija zatrjuje, da ni storila napake, ki bi lahko povzročila njeno odgovornost, in da tožeče stranke niso bile ne pravno ne dejansko diskriminirane, ker pravno niso bile člani projektne skupine in niso dokazale, da so bile v položaju, primerljivem s člani skupine.

- 96 Svet navaja, da dvomi, da bi se v tej zadevi uporabil njegov Sklep 98/585, s katerim je spremenil statut skupnega podjetja in ki se mu očita nezakonitost. Zatrjuje, da so bile spremembe statuta zakonite in veljavne ter nikakor niso bile povezane z dejstvi v tej zadevi, in ob tem navaja, da so vse tožeče stranke pričele z delom v okviru projekta JET, preden je začel veljati Sklep 98/585.
- 97 Svet navaja, da spada v okvir njegove pristojnosti za odločanje po prostem preudarku, da določi način zaposlitve osebja projektne skupine JET in da ni bil pravno zavezan k ohranitvi pojma „drugo osebje“. Navaja, da mu ni bilo treba predpisati, da bi bile kot „drugo osebje“ izbrane osebe, ki ne prihajajo iz prvotnih organizacij, niti da bi moral posebej obravnavati primer osebja, zaposlenega na podlagi pogodb o zagotavljanju storitev.
- 98 Svet poudarja, da tožeče stranke, ki niso bile na voljo skupnemu podjetju JET niti s strani UKAEA niti s strani ostalih članic skupnega podjetja, ampak so delale na osnovi pogodb o delu, sklenjenih s tretjimi, ne spadajo v kategorijo osebja, ki je bilo glede na zgoraj navedeno sodbo Altmann in drugi proti Komisiji diskriminirano. Dodaja, da črtanje te omembe ni povzročilo diskriminacije in da po spremembi statuta ni bila opravljena nobena zaposlitev.

Presoja Sodišča prve stopnje

- 99 Na področju nepogodbene odškodninske odgovornosti Komisije in zlasti v sporih, med Skupnostjo in njenimi uslužbenci, kot v tem primeru, je pravica do povračila s pravom Skupnosti priznana le, če so izpolnjeni trije pogoji, namreč nezakonitosti ravnanja, ki se očita institucijam Skupnosti, dejanske škode in obstoja vzročne zveze

med ravnanjem in zatrjevano škodo (glej na primer sodbo Sodišča z dne 14. maja 1998 Svet proti de Nil in Impens, C-259/96 P, Recueil, str. I-2915, točka 23).

- 100 Pri presoji utemeljenosti tožbe tožečih strank za odgovornost je treba najprej določiti vsebino pojma „projektna skupina“ v smislu prvotnega besedila statuta JET, se pravi določiti naloge, opravila in posebne odgovornosti, podeljene članom. Potem bo treba obravnavati, ali so tožeče stranke opravljale naloge, opravila in imele podobne odgovornosti kot člani projektne skupine, in ali so, kot zatrjujejo, spadale v kategorijo „drugega osebja“, katere člane je morala po členu 8.5 navedenega statuta Komisija zaposliti v okviru delovnih mest za določen čas v skladu z ureditvijo, ki se uporablja za ostale uslužbenke Evropskih skupnosti (v nadaljevanju: UOU).
- 101 Ni sporno, da bi morala biti zaposlitev „drugega osebja“, tako kot izrecno določa statut, opravljena v okviru pogodb začasne uslužbenke. Stranke se ne strinjajo glede tega, ali so tožeče stranke dejansko spadale v to posebno kategorijo in ali bi jim torej Komisija morala ponuditi take pogodbe.

Pojma „projektna skupina“ in „drugo osebje“

- 102 Glede pojma „projektna skupina“ statut JET, zlasti člen 8 prvotnega statuta, naveden zgoraj v točki 13, ne daje funkcionalne definicije nalog članov projektne skupine. Člen 8.2 o sestavi projektne skupine navaja, da mora ta zagotoviti skupnostni značaj projekta in glede tega navede delovna mesta, ki zahtevajo določeno stopnjo

kvalifikacij, kot so zdravniki, inženirji in upravni delavci ustrezne ravni. Člen 8.3 določa, da dajo članice skupnega podjetja temu na razpolago usposobljeno osebje. Člen 8.2 poleg tega podeljuje široka pooblastila za izbor osebja direktorju projekta.

- 103 Komisija z vidika sposobnosti, kvalifikacij, opravil in odgovornosti ni podala opisa delovnih mest, ki naj bi po njenem spadala v projektno skupino in se razlikovala od delovnih mest tožečih strank, temveč si je prizadevala, da bi poudarila, da te niso bile del projektne skupine. Tožena stranka je le navedla, da je svet JET na začetku sklenil, da naj projektna skupina ne bi vključevala industrijskega osebja.
- 104 Tako se razen te izključitve ne zdi, da bi se pojem projektna skupina razumel hierarhično ali da so zanjo potrebne omejene poklicne sposobnosti.
- 105 Po eni strani člen 8.2 o sestavi projektne skupine, ki glede fizikov, inženirjev in upravnega osebja „ustrezne stopnje“ priporoča, da se zagotavlja skupnostni značaj projekta, nasprotno dopušča sklepanje, da je projektna skupina sestavljena iz drugega osebja različnih stopenj. Sicer pa je Komisija dovolila, da je bila projektna skupina sestavljena iz upravnega osebja, ne da bi to pripadnost omejila na vodstvene položaje.
- 106 Čeprav po drugi strani letna poročila JET, katerih izvlečki so bili priloženi v spis v poglavju „Osebje“, razlikujejo med osebjem projektne skupine („team posts“), ki ga sestavljajočasni uslužbenci, zaposleni na podlagi ESAE (osebje, ki ga po členu 8.5 kadrovskih predpisov dajo skupnemu podjetju na voljo članice, ki niso UKAEA), osebje UKAEA in osebje Komisije (ki pripada Generalnemu direktoratu Komisije za znanost, raziskave in razvoj) ter osebjem, ki ni del skupine („non team posts“), in

osebjem, zaposlenim na podlagi pogodb („contract posts“), se ne zdi, da bi ta predstavitev s proračunskega vidika ustrezala funkcionalni delitvi na dve vrsti različnih delovnih mest. Prav tako iz teh poročil izhaja, da je bilo pogodbeno osebje, zlasti za delovna mesta inženirjev, izrecno navedenih v prej navedenem členu 8.2, izbrano za delovna mesta v projektni skupini in da so bili lahko zaposleni, kot na primer risarji in informatiki, izbrani med osebjem, ki je pripadalo ali pa ni pripadalo projektni skupini.

- 107 Poleg tega se glede na znanstveno in tehnološko zapletenost programa, kot poudarja preambula Sklepa št. 78/471, navedena zgoraj v točki 8, zdi, da je projektna skupina, ki direktorju projekta pomaga pri izpolnjevanju nalog (člen 8.1), zlasti glede izvajanja načrta razvoja projekta (člen 7.2), osrednja komponenta skupnega podjetja in združuje vse, za izvedbo programa potrebne človeške vire.
- 108 Torej ni mogoče videti, da bi bila projektna skupina toga in vnaprej določena kategorija, iz katere bi bila avtomatično izključena delovna mesta in kvalifikacije tožečih strank, niti da bi bila znotraj skupnega podjetja stroga in trajna razmejitev glede na naravo nalog, po kateri bi se razločevalo med nalogami projektne skupine, ki bi jih lahko izpolnili le člani projektne skupine, in drugimi, zunanji nalogami. Nasprotno, treba je ugotoviti, da projektna skupina zajema znanstveno, tehnično in upravno osebje različnih kvalifikacij in hierarhičnih ravni.
- 109 Izraz „projektna skupina“ je treba zato v smislu Sklepa št. 78/471 razumeti kot celoto služb, ki si prizadevajo za izvedbo programa „Fusion“ ESAE.

- 110 Glede pojma „drugo osebje“ statut v prvotni različici navaja dve kategoriji osebja, ki sestavljata projektno skupino: osebje, ki ga skupnemu podjetju dajo na razpolago njegove članice, in „drugo osebje“ (člen 8.1). Prav tako je predpisano (člen 8.5), da je bilo razen osebja UKAEA, ki ohrani svoj status in za katero je bilo v zgoraj navedeni sodbi Altmann in drugi proti Komisiji razsojeno, da je bilo v diskriminiranem položaju od 19. decembra 1991, osebje projektne skupine, ki ga skupnemu podjetju dajo na voljo njegove članice in spada pod kategorijo „drugo osebje“ ter je navedeno v tem členu, zaposleno v okviru delovnih mest začasnih uslužbencev v skladu z UOU.
- 111 Kategorija „drugo osebje“ sicer ni določena drugače kot z načinom zaposlitve, predpisanim s statutom JET. Prav tako, kot je bilo rečeno zgoraj v točki 102, po omenjenem statutu ni sporna dolžnost zaposlitve „drugega osebja“ v okviru pogodb začasne uslužbenice, ampak ali bi tožeče stranke, ker naj bi dejansko pripadale projektni skupini, morale biti zaposlene pod pogoji, predpisanimi za to posebno kategorijo.
- 112 Komisija in Svet zatrjujeta, da ta možnost izbire drugega osebja v okviru pogodb začasne uslužbenice, predvidena s kadrovskimi predpisi JET, ni bila nikoli uporabljena in da so lahko institucije Skupnosti, ki so vedno lahko sklenile pogodbe o nakupu blaga ali storitev, prosto določile načine zaposlitve projektne skupine. Institucije Skupnosti niso bile pravno zavezane izbrati „drugega osebja“ v okviru pogodb začasne uslužbenice.
- 113 Seveda imajo institucije Skupnosti široko pooblastilo za presojanje po prostem preudarku pri izbiri najprimernejših sredstev za rešitev svojih potreb po osebju (sodba Sodišča z dne 28. februarja 1989 v zadevi Van der Stijl in drugi proti Komisiji, 341/85, 251/86, 258/86, 259/86, 262/86, 266/86, 222/87 in 232/87, Recueil, str. 511,

točka 11), zlasti glede zaposlitve začasnih uslužbencev (sodba Sodišča prve stopnje z dne 17. novembra 1998 v zadevi Fabert-Goossens proti Komisiji, T-217/96, RecFP, str. I-A-607 in II-1841, točka 29). To velja med drugim tudi na področju organizacije in delovanja skupnih podjetij (zgoraj navedena sodba Altmann in drugi proti Komisiji, točka 154).

114 Okoliščina, da je statut JET določali, da se „drugo osebje“ projektne skupine izbere v okviru pogodb začasne uslužbenke, Komisije ni zavezovala k takim zaposlitvam, če to ni ustrezalo potrebam projektne skupine. Uprava skupnega podjetja je torej glede sestave projektne skupine popolnoma prosto presojala, kakšen bo v njej delež posamezne od dveh kategorij osebja, navedenih v členu 8.1 statuta (osebje iz članic skupnega podjetja in drugo osebje), pri čemer se je njena izbira izrazila z vpisom v sistemizacijo delovnih mest v letnem proračunu. Prav tako je lahko zaprosila za pomoč podjetja za posredovanje dela ali za opravljanje storitev za izpolnitev različnih nalog, potrebnih za delovanje skupnega podjetja, ki pa niso spadale med opravila, ki bi ji bila dodeljena v skladu s pogodbami (zgoraj navedena sodba Mulfinger in drugi proti Komisiji, točka 14), opravila, za katera je morala poskrbeti projektna skupina pod vodstvom direktorja projekta.

115 Po drugi strani pa uprava JET ni mogla skleniti takih pogodb s podjetji za posredovanje dela ali za opravljanje storitev, da bi se izognila uporabi statutarnih določb (sodba Sodišča z dne 20. junija 1985 v zadevi Klein proti Komisiji, 123/84, Recueil, str. 1907, točka 24, in zgoraj navedena sodba Mulfinger in drugi proti Komisiji, točka 11). Funkcije, s pogodbami dodeljene institucijam Skupnosti, namreč ne morejo biti zaupane zunanjim podjetjem, ampak jih je moralo opraviti osebje, zaposleno v okviru statutarne ureditve (zgoraj navedena sodba Mulfinger in drugi proti Komisiji, točki 13 in 14).

116 Iz zgoraj v točkah 8, 107 in 109 navedenega Sklepa št. 78/471 pa izhaja, da je projekt JET predstavljal pomembno fazo programa „Fusion“ ESAE, ki je zaradi svoje znanstvene in tehnološke zapletenosti, pomembnosti za zagotovitev dolgoročne

preskrbe Skupnosti z energijo in potrebe po finančnih ter človeških virih za svojo izvedbo upravičeval ustanovitev skupnega podjetja. Ta projekt, katerega izvedba je bila zagotovljena s projektno skupino, določeno s statutom, kot je bilo rečeno zgoraj v točki 107, je bil ena od nalog, opisanih zgoraj v točkah 1 in 2, ki jih je Skupnosti poverila Pogodba ESAE.

- 117 Če so bile v okviru skupnega podjetja JET pod vprašajem funkcije, ki jih pogodbe dodeljujejo institucijam Skupnosti, v smislu sodne prakse, ki izhaja iz zgoraj navedene sodbe *Mulfinger in drugi proti Komisiji*, je take funkcije, kadar jih ni opravljalo osebje, ki so ga dali na voljo člani skupnega podjetja, lahko opravljalo le „drugo osebje“, zaposleno v okviru kadrovske ureditve začasnih uslužbencev v skladu z UOU, kot je zahteval prvotni statut JET.
- 118 Torej je kljub pravnemu in proračunskemu položaju, v katerem so tožeče stranke, treba ugotoviti, ali bi se jih moralo, upoštevajoč funkcije, ki so jim bile naložene, šteti kot del projektne skupine, določene s členom 8 statuta.
- 119 Glede tega trditev Komisije, ki jo podpira Svet, da tožeče stranke niso bile v pravnem razmerju s skupnim podjetjem JET in da se nikoli niso štete za del projektne skupine, v kateri ni prišlo do nobene zaposlitve drugega osebja, ni upoštevna, ker gre tukaj prav za ugotovitev, ali je to, da se je izognilo pravnemu razmerju med tožečimi strankami in projektno skupino, skupaj s pripadajočimi statusnimi posledicami, zakonito ali ne.

Funkcije, ki so jih za JET opravljale tožeče stranke

- 120 Stranke si nasprotujejo glede narave nalog, ki so jih tožeče stranke opravljale v službah skupnega podjetja JET. Zainteresirani zatrjujejo, da so s svojimi kvalifikacijami, opravili in sposobnostmi dejansko bili del projektne skupine. Nasprotno pa Komisija šteje, da so bili zainteresirani zelo raznolika skupina, glede na skupine delavcev sestavljena iz nediferenciranih delojemalcev, katerih naloge naj večinoma ne bi bile primerljive z nalogami članov projektne skupine.
- 121 Iz spisa ter zlasti iz podatkov v zvezi z delovnimi mesti in strokovno usposobljenostjo tožečih strank, ki jim Komisija ni resno nasprotovala in glede katerih so bili očitki v zvezi z njihovo odgovornostjo, izhaja, da je med zainteresiranimi osebami šest risarjev, trije inženirji, fizika, vzdrževalec in tehnik. Torej so bila delovna mesta in kvalifikacije tožečih strank, kot jih je opisala Komisija, po svoji naravi in stopnji podobna tistim, ki so jih imeli člani projektne skupine. Komisija je poleg tega na obravnavi z dne 8. maja 2003 priznala, da ni bilo bistvenih razlik med člani projektne skupine in tožečimi strankami, saj so bile kvalifikacije in poklicne izkušnje enih in drugih podobne, da pa so način zaposlitve osebja, kot so tožeče stranke, narekovala upravne zahteve „za zapolnitev vrzeli“.
- 122 To podobnost funkcij potrjuje organigram JET. Letni pregled poslovanja JET za leto 1997 na primer kaže na to, da je skoraj v vseh službah JET prisotno pogodbeno osebje, ne da bi se delala razlika med njimi in njihovimi sodelavci, člani projektne skupine, ki zasedajo delovna mesta, katerih oznaka je včasih povsem enaka delovnim mestom, ki jih zasedajo njihovi sodelavci. Poleg tega iz tega organigrama izhaja, da so bili v štirih primerih, to je v „Finance service“ (finančna služba), „Quality

Assurance Group“ (skupina za zagotavljanje kakovosti), „Remote Handling Group“ (skupina za oddaljeno upravljanje) in v „Magnet Systems Group“ (skupina za magnetne sisteme) odgovorni za službo ali skupino iz pogodbenega osebja.

- 123 Poleg tega ni sporno, da so nekatere tožeče stranke sprejele odgovornosti v projektni skupini. Označitev nekaterih izmed njih v organigramu JET ali v drugih dokumentih skupnega podjetja je dodaten dokaz, ki potrjuje dejansko vključitev zainteresiranih v to skupino. V istem smislu je Komisija priznala, da so nekatere od tožečih strank prispevale znanstvene prispevke v nekaterih letnih poročili glede napredka JET.
- 124 Posamezni primeri, v katerih so nekatere tožeče stranke zasedle tehnično izvršilna delovna mesta, ne morejo vplivati na predhodne ugotovitve, ker se ne zdi, da bi bila projektna skupina predhodno določena, stalna in omejena, kot je bilo ugotovljeno prej, in da so bila primerljiva delovna mesta, ki so jih zasedle tožeče stranke, v nekem trenutku poteka programa JET tudi v projektni skupini.
- 125 Določbe individualnih ali skupinskih pogodb, ki so jih sklenili skupno podjetje in tretje družbe, prav tako kažejo na to, da je pogoje za delo tožečih strank določila uprava JET in da so bili podvrženi določbam, ki so se uporabljale za skupno podjetje (člen 3 tipske individualne pogodbe in člen 5 tipske skupinske pogodbe). Tožeče stranke, ne da bi kdo prerokal, navajajo, da je njihove pogoje dela z vidika materialne organizacije in metode opredelilo vodstvo skupnega podjetja JET.
- 126 Poročila o dejavnostih JET podkrepljujejo tesno sodelovanje pogodbenega osebja pri projektni skupini in potrjujejo, da so bile naloge projektne skupine brez razlike lahko zaupane članom iz te skupine ali pogodbenemu osebju. Poročilo za leto 1981, po

tem ko omenja povečanje števila členov projektne skupine, navaja (stran 14), da „je zaposlovanje določenega osebja, zlasti inženirjev in tehnikov, še naprej oteženo, čeprav je prišlo do izboljšanja v drugem polletju leta zaradi zaposlitve britanskega osebja na delovnih mestih inženirjev in tehnikov. Kljub temu je še naprej treba zaposlovati precejšnje število pogodbenega osebja.“

- 127 Iz spisa izhaja, da je pogodbeno osebje začasno zadovoljilo velike in stalne potrebe po človeških virih projekta JET ves čas trajanja skupnega podjetja.

Potrebe po osebju projektne skupine

- 128 Kaže, da je svet JET, ki se je na začetku odločil, da bo uporabil pogodbeno osebje za zapolnitev industrijskih in tehničnih delovnih mest, kot je bilo navedeno zgoraj v točki 102, v nadaljevanju bistveno razširil ta pristop v okviru skupinskih pogodb. Tako je Komisija v odgovoru na tožbo pojasnila, da je skupno podjetje moralo skleniti pogodbe za pridobitev pogodbenega osebja pri težavah članov JET pri napotitvi znanstvenega, tehničnega in upravnega osebja, potrebnega za projektno skupino na podlagi statuta. Sodišče prve stopnje pa je zgoraj v točki 100 navedene sodbe Altmann in drugi proti Komisiji navedlo: „Po pojasnitvi sporazuma o podpori – ki jo mora zagotavljati organizacija gostiteljica –, ki je bil dogovorjen leta 1987 in ga je svet JET potrdil leta 1988, se je pomembno število storitev podpore, ki jih je do tedaj na podlagi tega sporazuma zagotavljala organizacija gostiteljica, od tedaj naprej izvajalo v okviru gospodarskih pogodb po postopku javnega razpisa.“

- 129 Pogodbeno osebje je bilo zaposleno ali v okviru individualnih pogodb ali v okviru skupinskih pogodb (skupine delavcev) v skladu s pogoji, povzetimi zgoraj v točkah 28 in 29. Delovna mesta, predvidena v proračunu, na katerih so bili na ta način zaposleni delavci, so bila v sistemizaciji vpisana in opredeljena, kot da niso del projektne skupine.
- 130 Izvlečki letnih poročil JET, ki so v spisu, za leta 1981, 1986, 1989, 1990 in 1998 ter poročilo Evropskega Računskega sodišča za JET iz leta 1987 izkazujejo veliko število pogodbenega osebja, delavcev tretjih podjetij za posredovanje dela, ki so imela pogodbe z JET in so delavce dale na voljo skupnemu podjetju ves čas njegovega obstoja.
- 131 Iz poglavja, z naslovom „Osebje“, teh poročil izhaja, da je osebje, ki ni bilo del projektne skupine in je bilo zaposleno s pogodbami ter se je razlikovalo od osebja, ki je pripadalo projektni skupini, predstavljalo precejšen delež vsega osebja, ki je delalo pri projektu, in sicer leta 1986 na primer 37 % in leta 1998 48 %.
- 132 V poročilu za leto 1986 je navedena „potreba po povečani uporabi pogodbenega osebja za zadovoljitev potreb po delovni sili“ in po tej ugotovitvi je zapisano, da „medtem ko je za skupino ostala potrjena sistemizacija delovnih mest s 165 delovnimi mesti [iz naslova ESAE], 260 delovnimi mesti in 19 detaširanimi delovnimi mesti iz naslova UKAEA oziroma programa ‚Fusion‘ [generalnega direktorata Komisije, pristojnega za znanost in razvoj], je svet JET potrdil novo zgornjo mejo 210 pogodbenih delovnih mest, kar predstavlja povečanje za 44 delovnih mest glede na predhodno leto“. V tem poročilu je še navedeno:

„Pogodbena delovna mesta zapolnjuje osebje, ki ga zaposlujejo družbe in druge organizacije, ki je zagotovljeno v okviru pogodb, ki jih JET sklene s temi družbami.“

- 133 Poročilo Računskega sodišča za leto 1987 v okviru potrjene sistemizacije navaja 449 delovnih mest za projektno skupino in 231 pogodbenih delovnih mest, za zapolnjena delovna mesta pa 372 delovnih mest za projektno skupino in 259 pogodbenih delovnih mest. V tem istem poročilu je navedeno, da pogodbeno osebje ni bilo direktno povezano s skupnim podjetjem JET, temveč je bilo zaposleno pri družbah, ki so sklenile pogodbe z skupnim podjetjem v okviru postopkov oddaje javnih naročil. Na zahtevo Računskega sodišča je vodstvo skupnega podjetja potem vknjižilo sredstva, ki so ustrezala zaposlitvi pogodbenih uslužbencev med stroške za osebje.
- 134 Statistični podatki iz izsekov poročil JET za leta 1986, 1989 in 1998, ki so bili predloženi v spis v zvezi z delovnimi mesti, predvidenimi v proračunu in dejansko zasedenimi, in sicer v projektni skupini in zunaj nje, torej pogodbenimi delovnimi mesti, kažejo na precejšen delež slednjih delovnih mest.

Leto	1986		1989		1998	
	proračun	zapolnje- na	proračun	zapolnje- na	proračun	zapolnje- na
Delovna mesta v sku- pini	444	384	470	383	ni po- datka	242,5
Pogodbena delovna mesta	210	229	210	242	ni po- datka	255

- 135 Tako se izkaže, je imela množična uporaba pogodbenega osebja, kot so tožeče stranke, s strani vodstva JET za zadovoljitev potreb po osebju, katerega člani skupnega podjetja niso mogli zadovoljiti z napotitvami, kot je navedeno zgoraj v točki 128, za cilj izpolnjevanje nalog, ki jih je imela projektna skupina. Letna poročila JET dokazujejo ponavljajoče se težave skupnega podjetja na tem področju, kot je to

veljalo za leto 1981 in je navedeno v točki zgoraj 126, in navajajo predvsem primer inženirjev in tehnikov. Ta poročila dokazujejo, kako je JET ves čas trajanja projekta množično zaposlovanje pogodbenega osebja omogočalo odpravljanje teh težav. Razpredelnica iz zgoraj navedene točke 134 poleg tega prikazuje, da delovna mesta, ki so bila v proračunu predvidena za projektno skupino, niso mogla biti vedno zapolnjena in so bila zapolnjena s pogodbenim osebjem.

- 136 Poleg tega so mnoge izmed tožečih strank dolgo časa sodelovale pri projektu JET. Od trinajstih tožečih strank jih je enajst delalo več kot pet let za skupno podjetje, osem več kot deset let, pet več kot petnajst let in tri več kot dvajset let. Ostali dve tožeči stranki sta delali v JET štiri leta. Kot je bilo že navedeno, so bile pogodbe zainteresiranih oseb podaljšljive in so bile podaljšane. Tožeče stranke, ne da bi kdo prerokal, navajajo, da je vodstvo JET za določene izmed njih pogosto zahtevalo zaposlitev in potem podaljšanje pogodbe. To trajno sodelovanje osebja s posebnimi kvalifikacijami tudi podkrepljuje dejstvo, da je to zapolnjevalo stalno potrebo in da so bile njihove naloge pomembne za projekt JET.
- 137 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da so tožeče stranke opravljale naloge, ki so bile enakovredne tistim, ki so jih lahko izvajali formalni člani projektne skupine, in da je bil cilj njihove zaposlitve izboljšati stanje pomanjkanja osebja, ki so ga dali na voljo člani skupnega podjetja in ki je trajalo ves čas programa JET.
- 138 Komisija je poleg tega 8. maja 2003 na obravnavi priznala, da so tožeče stranke opravljale bistveno delo za projekt JET, ki je bil pomemben raziskovalni projekt v okviru Pogodbe ESAE. Tožena stranka pa je poudarila, da sodna praksa na podlagi zgoraj navedene sodbe Mulfinger in drugi proti Komisiji zato, da se jo lahko uporabi, zahteva, da so zadevne funkcije neločljivo povezane z javno upravo Skupnosti in da gre za značilne naloge, ki jih lahko opravljajo le uslužbenci Skupnosti. Taka razlaga Komisije odstopa od meril, ki jih je sprejelo Sodišče. Tako se v tem primeru in v

smislu sodne prakse, ki izhaja iz zgoraj navedene sodbe Mulfinger in drugi proti Komisiji, funkcije, ki jih opravljajo člani projektne skupine, ki so neposredno in ne le postransko sodelovali pri realizaciji programa v interesu Skupnosti, zaradi katerega je bilo skupno podjetje v skladu s Pogodbo ESAE ustanovljeno, štejejo za funkcije, ki so del naloge raziskovanja, ki jo ima ESAE, in jih je zato treba izvajati v okviru kadrovskih predpisov, kot to poleg tega določa člen 8 statuta JET.

- 139 Nazadnje je mogoče glede na naloge, ki jih je opravljalo pogodbeno osebje, pri čemer je predstavljalo velik delež zadevnih delovnih mest ves čas trajanja skupnega podjetja, razumno oceniti, da projekta JET ne bi bilo mogoče dobro voditi brez pogodbenega osebja. Razlika med osebjem, ki je pripadalo projektni skupini, in osebjem, ki tej ni pripadalo, torej ne ustreza resnični funkcionalni delitvi med dvema skupinama delovnih mest. Zato je treba ugotoviti, da je bila ta razlika uvedena ob kršitvi statuta JET, s ciljem in posledico, da se zainteresiranih oseb ne zaposli v okviru pogodb začasne uslužbenice v skladu z UOU, kot je predvideval omenjeni statut.

Krividno nezakonito ravnanje

- 140 Iz zgoraj navedenega izhaja, da so tožeče stranke opravljale bistvene naloge poslanstva skupnega podjetja JET, ki so bile enakovredne nalogam drugih članov projektne skupine, s katerimi so bile neločljivo povezane. Tako so bile dejansko del projektne skupine. Tožeče stranke bi zato morale biti v skladu s statutom JET zaposlene kot „drugo osebje“, ki sestavlja projektno skupino, kot je navedeno zgoraj v točki 100. Njihova zaposlitev v okviru pogodbenih delovnih mest prek tretjih podjetij tako predstavlja obidenje postopka. Kaže pa tudi na trajno diskriminacijo zainteresiranih oseb, glede katere Komisija in Svet nista predložila nobene utemeljitve, ki bi bila združljiva z pravnim okvirom, ki se uporabi.

- 141 S tem, da tožečim strankam ni ponudila pogodb začasne uslužbenke, je Komisija ob kršitvi statuta JET pri izvajanju svojih upravnih pooblastil kršila pravice, ki jih imajo zainteresirane osebe na podlagi omenjenega statuta. To ravnanje, ki je imelo za posledico, da so bile zadevne osebe v pravno diskriminiranem položaju glede na ostale formalne člane projektne skupine ves čas trajanja skupnega podjetja JET, predstavlja resno kršitev s strani zadevne institucije Skupnosti. Tako storjeno krivdno nezakonito ravnanje ima za posledico odgovornost Skupnosti.

Sprememba statuta JET leta 1998

- 142 Sprememba statuta oktobra 1998, s katero je bilo v členu 8 črtano vsakršno sklicevanje na „drugo osebje (glej zgoraj navedeno točko 26), ne spremeni prej navedenih preudarkov. Sprememba ni mogla vplivati na položaj tožečih strank, ki so bile vse prvič zaposlene pred tem datumom, kot je to navedeno zgoraj v točki 27. Določene tožeče stranke so poleg tega še naprej delale do zaključka projekta pri skupnem podjetju JET, pri čemer to ni nikakor hotelo prekiniti njihovega sodelovanja.
- 143 Ne da bi se bilo treba opredeliti do ugovora nezakonitosti tožečih strank, navedenem zgoraj v točki 89, zadošča navedba, da imajo institucije Skupnosti vedno možnost, da v okviru proračunskih omejitev zaposlijo začasne uslužbenke ob uporabi UOU in da podaljšajo prej sklenjene pogodbe. Ker so zadevne funkcije ustrezale bistvenim nalogam za projekt JET, ki so del poslanstva skupnega podjetja in so navedene v sistemizaciji delovnih mest, kot je bilo predhodno ugotovljeno, ni bilo mogoče zakonito uporabiti storitev zunanjih podjetij (zgoraj navedena sodba Mulfinger in drugi proti Komisiji, točki 11 in 14).

- 144 Čepprav spremenjeni statut JET, omenjen zgoraj v točki 26, ki je začel veljati 21. oktobra 1998, v nasprotju s prvotnim statutom v okviru delovnih mest za določen čas ni več izrecno omenjal kategorije „drugo osebje“, ostaja dejstvo, da se je moralo to – kot prej opravljanje bistvenih nalog za projekt, kadar jih ni moglo opraviti osebje, ki so ga dali na voljo člani skupnega podjetja, navedeni v točki 8.3 spremenjenega statuta – umeščati v okvir določb UOU, na katerega se je poleg tega skliceval spremenjeni statut glede napotenega osebja.
- 145 Spremembe statuta JET zato ne preprečujejo, da bi lahko bile pogodbe začasne uslužbence s tožečimi strankami sklenjene v skladu z UOU, kot bi to morale biti storjeno glede na njihove funkcije. Ker te pogodbe niso bile sklenjene v času veljavnosti novega statuta, je treba ugotoviti, da krivdno nezakonito ravnanje, ki je bilo storjeno v razmerju do tožečih strank in je ugotovljeno zgoraj v točki 140, ostaja podano do konca projekta JET.

Vzročna zveza

Trditve strank

- 146 Komisija navaja, da če bi bilo treba organizirati izbor „drugega osebja“ kot začasnih uslužbencev, zaposlitev tožečih strank iz tega naslova ne bi bila gotova, saj bi morale izpolnjevati ustrezne pogoje za izbor, pri katerem so možnosti za uspeh okoli 25 %. Tožena stranka dodaja, da tožeče stranke, ki niso opravile postopka izbire, ki velja za člane projektne skupine, poleg tega niso nikoli kandidirale, ko so bila objavljena prosta delovna mesta v okviru projektne skupine, kar dopušča sklepanje, da niso imele potrebnih kvalifikacij. Komisija iz tega izvaja, da vzročna zveza med nezakonitostjo in zatrjevano škodo ni podana.

- 147 Tožeče stranke v zvezi s tem zatrjujejo, da je njihov položaj dejansko istoveten položaju članov projektne skupine. Poudarjajo, da so opravljale iste naloge kot člani projektne skupine, da so imele podobno strokovno usposobljenost, da so dolgo časa delali za skupno podjetje JET in da so nekatere izmed njih opravljale odgovorne naloge v projektni skupini.

Presoja Sodišča prve stopnje

- 148 Da se prizna obstoj vzročne zveze je načeloma treba dokazati neposredno in gotovo vzročno-posledično zvezo med kršitvijo, ki jo je storila zadevna institucija Skupnosti, in zatrjevano škodo (sodba Sodišča prve stopnje z dne 28. septembra 1999 Hautem proti EIB, T-140/97, RecFP, str. I-A-171 in II-897, točka 85).
- 149 Kljub temu je v okviru sporov v zvezi z uslužbenci stopnja gotovosti vzročne zveze, ki jo zahteva sodna praksa, dosežena, če je nezakonitost, ki jo je storila institucija Skupnosti, osebi gotovo odvzela ne nujno zaposlitve, pravico do katere zainteresirana oseba ne more nikakor dokazati, temveč resno možnost, da bi bila zaposlena kot uradnik ali uslužbenec, kar ima za zainteresirano osebo posledico premoženjske škode, ki jo predstavlja izguba prihodkov. Ko se v okoliščinah primera izkaže za zelo verjetno, da bi zadevna institucija Skupnosti ob spoštovanju zakonitosti zaposlila uslužbenca, teoretična negotovost, ki ostaja glede rezultata, ki bi ga prinesel zakonito voden postopek, ne preprečuje, da se povrne dejanska premoženjska škoda, ki je zainteresirani osebi nastala zato, ker je bila prikrajšana za pravico, da se poteguje za delovno mesto v okviru kadrovskih predpisov, za katero bi imela vse možnosti za uspeh.

- 150 V tem primeru je mogoče obstoj take pravice do povračila škode ugotoviti, ker tožeče stranke dokazujejo, da so v vsakem primeru izgubile resno možnost, da bi za projekt JET delale v okviru kadrovskih predpisov, kar je bilo predvideno, zaradi česar jim je nastala premoženjska škoda (zgoraj navedena sodba Svet proti de Nil in Impens, točki 28 in 29).
- 151 Ker nobena zaposlitev ni bila opravljena v skladu z podrobnimi določili kadrovskih predpisov in ker je bil, nasprotno, vzpostavljen vzporedni sistem, da se ne zaposluje začasni uslužbencev, je vzročna zveza med storjeno nezakonitostjo in nastalo premoženjsko škodo podana, če se izkaže, da so zainteresirane osebe izgubile resno možnost za zaposlitev.
- 152 Ta pristop se uporablja v okviru sporov v zvezi z javnimi uslužbenci, zlasti ko gre za presojo učinkov nezakonite uvrstitve na kasnejši razvoj kariere zadevnega uslužbenca (zgoraj navedena sodba Svet proti de Nil in Impens, točki 28 in 29).
- 153 Treba je torej presoditi, ali so tožeče stranke ob upoštevanju njihovih kvalifikacij nalog za JET in podaljšanje njihovih pogodb imele resne možnosti za zaposlitev kotčasni uslužbenci, če bi bili postopki, ki jih zahteva statut JET, izpeljani.
- 154 Prej je bilo ugotovljeno, da so bile funkcije tožečih strank, njihove kvalifikacije in njihovi pogoji dela podobni tistim, ki so jih imeli člani projektne skupine, ki jih je kot take priznavalo vodstvo JET, da projektna skupina ne bi mogla voditi projekta do konca brez izbire pogodbenega osebja, ki je predstavljalo precejšen delež osebja,

namenjenega za projekt ves čas njegovega trajanja, in da je zaradi skoraj sistematičnega podaljševanja letnih pogodb, ki zadevajo tožeče stranke, v končni fazi večina njih delala za skupno podjetje v obdobju, ki je bilo zelo dolgo.

155 Te okoliščine dokazujejo, da je bilo pogodbeno osebje potrebno za realizacijo projekta JET, da so imele tožeče stranka kvalifikacije, ki se zahtevajo za naloge za opravljanje katerih so bile zaposlene, in da je bilo vodstvo JET, ki je dalo pobudo in potrdilo podaljšanje letnih pogodb, z njihovim delom zadovoljno. Poleg tega Komisija ni dokazala, da če bi bile potrebe JET po osebju zapolnjene v okviru začasnih pogodb, kot je predvideval statut JET, tožeče stranke ne bi bile zaposlene (zgoraj navedena sodba Svet proti de Nil in Impens, točki 28 in 29). Zato so tožeče stranke v pravno zadostni meri dokazale, da so zaradi nezakonitosti, ki jih je zadevala, izgubile to možnost za zaposlitev kot začasni uslužbenci.

156 Komisija sicer ugovarja, da tožeče stranke niso nikoli zaprosile za prosta delovna mesta v projektni skupini, vendar ne izkaže, zlasti s predložitvijo razpisa prostih delovnih mest, da so bila takšna prosta delovna mesta dostopna zunanjemu osebju, niti ne da nobenega podatka glede pogostosti takšnih razpisov. Tožena stranka lej navaja, da je bilo leta 1989 v projektno skupino pogodbeno zaposlenih trinajst oseb. Očitno ni bilo nikoli razpisanih prostih delovnih mest za pogodbe začasne uslužbence glede delovnih mest, ki so jih zasedale tožeče stranke. Nasprotno, zdi se, da so bila delovna mesta „v okviru projektne skupine“ „rezervirana“ za osebje članov skupnega podjetja, ki je bilo zaposleno kot začasni uslužbenci iz naslova ESAE, za uslužbence Komisije in osebje UKAEA ter da so ta delovna mesta le izjemoma lahko zapolnile osebe s sklenjenimi pogodbami.

157 Zato je vzročna zveza med storjeno nezakonitostjo in nastalo škoda dokazana v pravno zadostni meri, da utemeljuje povračilo škode, ki so jo imele tožeče stranke

zaradi izgube resne možnosti, da bi jim bila ponujena pogodba za začasne uslužbence Evropskih skupnosti.

Škoda

Trditve strank

- 158 Tožeče stranke zatrjujejo, da so utrpele premoženjsko škodo, sestavljeno iz treh elementov, in sicer iz izgube dohodka iz dela za obdobje, v katerem je vsaka izmed njih delala pri projektu JET, iz premoženjske škode v obliki ugodnosti, ki so bile povezane s tem, vključno s prispevki za pokojninsko zavarovanje, in iz izgube dohodka, ker pet let od konca projekta 31. decembra 1999 niso imele zagotovila, da bodo dobile drugo delovno mesto pri Komisiji.
- 159 Tožeče stranke so predložile oceno posameznih zahtev, izraženo v številkah, kot tudi podlago za ta izračun. Pojasnjujejo, da pri njihovi oceni ni upoštevan niti učinek zaradi različnih davčnih stopenj niti angleška davčna ureditev, ki se uporablja za zneske, prejete kot odškodnina. Glede posebnega primera R. C. Waltona, ki je bil leta 1999 zaposlen kot začasni uslužbenec, je pojasnjeno, da njegova zaposlitev ni temeljila na zagotovitvi zaposlitve, ki so ga bili deležni nekdanji uslužbenci projektne skupine.
- 160 Komisija tožečim strankam odreka vsako pravico do odškodnine in se sklicuje na obrazložitev iz zgoraj navedene sodbe Altmann in drugi proti Komisiji, ki bi se

morala a fortiori uporabiti za zunanje osebje projektne skupine. Trdi, da če bi ji bila naložena določena odgovornost, bi ta morala temeljiti na kršitvi obveznosti in bi lahko prišla v poštev šele po zgoraj navedeni sodbi Altmann in drugi proti Komisiji. Zahtevek R. C. Waltona, ki je bil leta 1999 zaposlen kot začasni uslužbenec, je lahko odpusten le za obdobje pred njegovo nastavitvijo.

- 161 Komisija zavrača vsako odškodnino za obdobje po izteku projekta JET, torej po 31. decembra 1999. V zvezi z učinkom davka dodaja, da je ta okoliščina posledica neizogibne razlike med nacionalnimi delovnimi mesti in tistimi, ki temeljijo na ureditvi Skupnosti, ter da ni gotovo, da bi davčna uprava Združenega kraljestva obdavčila odškodnino za kršitev obveznosti.

Presoja Sodišča prve stopnje

- 162 Premoženska škoda, ki jo navajajo tožeče stranke, v bistvenem obsega izgubo prihodkov iz naslova plačil za delo, s tem povezanimi ugodnostmi in pokojninskimi pravicami, pridobljenimi v okviru ali iz naslova njihovega obdobja dela za JET, ter izgubo prihodkov v zvezi z možnostjo pridobitve kasnejše zaposlitve, ki bi jim jo Komisija lahko ponudila po letu 1999.
- 163 Ta škoda izhaja iz primerjave med finančnimi pogoji zaposlitve, ki bi jih bile tožeče stranke deležne, če bi bile zaposlene na delovnih mestih za določen čas, in tistimi, ki so jih bile dejansko deležne kot delavci tretjih podjetij. Ni sporno, da je bil položaj pogodbenega osebja finančno manj ugoden od položaja začasnega uslužbenca.
- 164 V obdobju, v katerem so delale za skupno podjetje JET, je škoda tožečih strank razlika med plačilom, s tem povezanimi ugodnostmi in pokojninskimi pravicami, ki

bi jih tožeče stranke prejele ali pridobile, če bi delale za projekt JET kot začasni uslužbeneci, in plačilom ter s tem povezanimi ugodnostmi in pokojninskimi pravicami, ki so jih dejansko prejele ali pridobile kot pogodbeno osebje.

165 Možnosti pridobitve kasnejše zaposlitve je škoda, ki se navezuje na možnost, da bi bila tožečim strankam po izteku projekta JET ponujena pogodba za začasnega uslužbenca. Taka možnost zaposlitve se zdi zelo hipotetična, saj ni nobene navedbe glede potreb ESAE po prenehanju skupnega podjetja, po delovnih mestih, ki so take vrste kot tista, ki so jih zapolnjevale tožeče stranke, oziroma ni nobenega podatka, na podlagi katerega bi bilo v okviru evropskega sporazuma o razvoju fuzije, ki je omenjen zgoraj v točki 8, mogoče priznati obstoj organske kontinuitete med skupnim podjetjem JET in subjekti, ki so nadaljevali z raziskavami, ki jih prej izvajalo skupno podjetje. Ker škoda ni dokazana glede možnosti zaposlitve po 31. decembru 1999, je treba odškodninski zahtevek v tem delu zavrnilo.

166 Odškodnino, ki jo je treba plačati, je treba za vsako tožečo stranko izračunati od datuma začetka veljavnosti najstarejše sklenjene pogodbe ali od njenega podaljšanja, ki zadeva tožečo stranko, ta datum pa ne more segati v obdobje izpred petih let od dneva, na kateri je tožeča stranka vložila odškodninski zahtevek pri Komisiji.

167 Odškodnine, ki pripada vsaki tožeči stranki, Sodišče prve stopnje glede na spisovno dokumentacijo ne more določiti. Stranke se zato poziva, naj poskušajo doseči dogovor na podlagi načel in meril, ki so navedena v nadaljevanju.

168 Stranke naj naprej dosežejo dogovor glede delovnega mesta in naziva, ki bi ustrezal funkcijam, ki jih je opravljala posamezna tožeča stranka, če bi ji bila ponujena pogodba za začasnega uslužbenca na dan, naveden zgoraj v točki 166.

- 169 Potem naj se dogovorijo o ustreznem razvoju kariere za vsako izmed tožečih strank, in sicer od dneva njene zaposlitve do največ začetka obdobja zadnjih petih let, iz zgoraj navedene točke 166, pri čemer naj upoštevajo povprečno rast plač za delovno mesto in naziv, ki ustreza uslužbencu ESAE, po potrebi tistega, ki je delal za JET, kot tudi morebitna napredovanja, do katerih bi lahko bila vsaka tožeča stranka upravičena v tem obdobju, z uporabo povprečja napredovanj začasnih uslužbencev ESAE v podobnem položaju.
- 170 Primerjavo med položajem začasnega uslužbenca Skupnosti in položajem pogodbenega uslužbenca, kot je bila vsaka izmed tožečih strank, je treba opraviti na podlagi neto zneskov, ob odštetju prispevkov, akontacij in drugih odtegljajev, ki se izvedejo v skladu z zakonodajo, ki se uporabi. V zvezi s tem davčni ureditvi, in sicer skupnostna in britanska, ki veljata za zadevne zneske, ne smeta vplivati na primerjavo, ki jo je treba opraviti glede na zneske brez davkov, pri čemer je treba opozoriti, da so uradniki in uslužbenci Skupnosti zavezanci za davek v korist Skupnosti (Uredba Sveta (EGS, Euratom, ESPJ) št. 260/68 z dne 29. februarja 1968 o pogojih in postopku obdavčevanja v korist Evropskih skupnosti (UL L 56, str. 8), kot je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1750/2002 z dne 30. septembra 2002 (UL L 264, str. 15)).
- 171 Odškodnino je treba izračunati v okviru obdobja, ki se začne z datumom, navedenim zgoraj v točki 169, in se konča ali na dan, ko je zadevna tožeča stranka nehala delati za projekt JET, če je bilo to pred iztekom projekta, tj. 31. decembra 1999, ali na ta datum, če je za projekt JET delala do njegovega izteka. V posebnem primeru R. C. Waltona, za čigar ni sporno, da je bil leta 1999 zaposlen kot začasni uslužbenec, se

obdobje, za katero je upravičen do odškodnine, konča na dan njegove zaposlitve, izvedene v skladu z UOU.

- 172 Tožeče stranke so podale pripombe glede davka, s katerim naj bi britanska davčna uprava obdavčila odškodnino, kot je zadevna odškodnina za škodo, ki jo je povzročila Skupnost.
- 173 Vendar pa mora biti odškodnina, ki pripada vsaki tožeči stranki in katere namen je nadomestiti izgubo pri plači in ostalih ugodnostih, presoјano neto, brez davka, kot je bilo navedeno zgoraj v točki 173, in ki je v skladu z istimi podrobnimi navodili izračunana ob upoštevanju davka Skupnosti, predmet davčne ureditve, ki velja za zneske, ki jih Skupnost izplača svojim uslužbencem v skladu s členom 16 Protokola o privilegijih in imunitetah uradnikov in uslužbencev Evropskih skupnosti. Zadevna odškodnina, ki je tako zaračunana brez upoštevanja vsakršne obdavčitve, zato ne more biti predmet nacionalne obdavčitve.
- 174 Stranke morajo na podlagi zgoraj navedenih načel in meril doseči dogovor v šestih mesecih od dneva vročitve te sodbe. Če ne dosežejo dogovora, morajo Sodišču prve stopnje v istem roku posredovati predloge z zneski (glej, na primer, v istem smislu, sodbo Sodišča z dne 5. oktobra 1988 v zadevi Hamill proti Komisiji, 180/87, Recueil, str. 6141).

Stroški

- 175 Odločitev o stroških se pridrži.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (prvi senat)

razsodilo:

- 1. Komisiji se naloži plačilo premoženjske škode, ki je nastala vsaki izmed tožečih strank, ker v času izvajanja dejavnosti v skupnem podjetju Joint European Torus (JET) ni bila zaposlena kot začasni uslužbenec Skupnosti.**
- 2. Stranke bodo šestih mesecev od izdaje te sodbe Sodišču prve stopnje predložile s skupnim dogovorom določen znesek odškodnine, dolgovane iz naslova odprave te škode.**
- 3. Če sporazuma ne bo, bodo tožeče stranke Sodišču prve stopnje v enakem roku predložile predloge z zneski.**
- 4. Odločitev o stroških se pridrži.**

Vesterdorf

Jaeger

Legal

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 5. oktobra 2004.

Sodni tajnik

Predsednik

H. Jung

B. Vesterdorf